БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

13 ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 245 (3473).

18 декабрь
ЯКШАНБА
1966 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИДА

МОСКВА, 16 декабрь. (ТАСС). СССР Олий Совети Миллатлар Советининг бугун кечқурун Кремлда ўтказилаётган мажлисида «СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1967 йилги давлат плани тўғрисида» ҳамда «СССРнинг 1967 йилги давлат бюджети тўғрисида ва 1965 йилги СССР давлат бюджетининг ижроси ҳақида»ги докладлар юзасидан бўлган музокараларда депутатлардан Қозоғистон ССР Министрлар Советининг Раиси М. Бейсебоев, РСФСР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, РСФСР Госплани раиси К. М. Герасимов, Украина Компартияси Закарпатье область комитетининг биринчи секретари Ю. В. Ильницкий, меҳнаткашлар депутатлари Чукотка округ совети ижроия комитетининг раиси А. Д. Нутэтэгринэ, Белоруссия ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, Белоруссия ССР Госплани раиси Ф. Л. Кохонов, СССР енгил саноат министри Н. М. Тарасов, Ўзбекистон Компартияси Сирдарё область комитетининг биринчи секретари Н. Маҳмудов, Озарбайжон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари А. И. Ибрагимов, Ижевск механика заводининг йиғувчи слесари В. И. Муравьев сўзга чиқдилар.

Шу билан Миллатлар Советининг мажлиси тамом бўлди.

СССР Олий Советининг сессияси 17 декабрда ўз ишини давом эттиради.

* * *

МОСКВА, 17 декабрь. (ТАСС). СССР Олий Совети Миллатлар Советининг бугунги мажлисига Миллатлар Совети раисининг ўринбосари С. О. Притицкий раислик қилди. Бу мажлисда докладлар юзасидан музокараларда қуйидаги депутатлар сўзга чиқдилар: Литва ССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари К. К. Кайрис, Туркманистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси А. Қиличев, Мари АССРдаги Мустаев ўрта мактабининг ўқитувчиси З. А. Федорова, ВЦСПС секретари В. И. Прохоров, КПСС Бошқирдистон область комитетининг секретари Л. А. Бородин, Латвия ССР Фанлар академиясининг президенти К. К. Плауде, Қирғизистон ССР Министрлар Советининг раиси Б. Мамбетов, СССР Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министри И. Ф. Синицин.

Шу билан Миллатлар Советининг мажлиси тамом бўлди.

* * *

МОСКВА, 17 декабрь. (ТАСС). Бугун Кремлда еттинчи чақириқ СССР Олий Советининг иккинчи сессияси ўз ишини давом эттирмоқда.

Эрталаб соат 10 да Иттифоқ Советининг мажлиси очилди.

Сессия қатнашчилари Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, К. Т. Мазуров, Н. В. Подгорний, М. А. Суслов, П. Е. Шелест, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Д. А. Кунаев, В. В. Шчербицкий, Ю. В. Андропов, И. В. Капитонов, Ф. Д. Кулаков, М. С. Соломенцев ўртоқларни самимий кутиб олдилар.

Депутатлар СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Госпланининг раиси, депутат Н. К. Байбаков ва СССР Молия министри, депутат В. Ф. Гарбузов докладларини муҳокама қилмоқдалар.

МОСКВА, 17 декабрь. (ТАСС). СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг бугун Кремлда ўтказилган мажлисида СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР госплани раиси, депутат Н. К. Байбаков ва СССР Молия министри, депутат В. Ф. Гарбузовнинг докладлари юзасидан музокараларда депутатлардан қуйидагилар сўзга чиқдилар: Туркманистон ССР Министрлар Советининг раиси М. Гапуров, Арманистон ССР Каджара мис-молибден комбинати экскаваторининг машинисти А. В. Петросян, СССР Бинокорлик материаллари саноати министри И. А. Гришманов, Эстония ССР Министрлар Советининг раиси В. И. Клаусон, КПСС Псков область комитетининг биринчи секретари И. С. Густов, Краснодар ўлкаси Курган районидаги «Маяк революции» колхозининг раиси Б. В. Филатов, меҳнаткашлар депутатлари Омск область совети ижроия комитетининг раиси П. М. Григорьев, КПСС Калуга область комитетининг биринчи секретари А. А. Кандренков, Ульяновскдаги оғир ва уникал станоклар заводининг расточниги Н. А. Волков.

Депутатлар докладлар юзасидан музокараларни тўхтатиш тўғрисида қарор қабул қилдилар.

Шу билан Иттифоқ Советининг мажлиси тамом бўлди.

ОКТЯБРНИНГ ЭЛЛИК ЙИЛЛИГИ ШАРАФИГА

ПЛАН БАЖАРИЛДИ

КПСС XXIII съезди қарорларининг ва беш йиллик Директиваларини оғишмай амалга ошириш учун астойдил курашаётган Ўрта Чирчиқ районининг чорвадорлари янги меҳнат ғалабасини қўлга киритдилар. Улар давлатга 43181 центнер гўшт, 75632 центнер сут, 5,7 миллион дона тухум, 3114 центнер жун сотиб, йиллик планларни анча ортиғи билан адо этишга муваффақ бўлдилар.

Районнинг бу катта ютуғига гўшт сотиш планини 246 процент адо этган «Ўртасарой» совхозининг, совхозлараро бўрдоқичилик пунктининг, «Октябрь», бўрдоқичилик совхозининг, «Ўртасарой», «Тошкент» наслчилик совхозларининг, «Полярная звезда», «Ленин йўли», Охунбобоев номли, «Северний маяк» колхозларининг чорвадорлари салмоқли ҳисса қўшдилар.

2-«Оҳангарон» совхозининг ўртоқ Владимир Цой бошлиқ паррандачилик бригадаси аъзолари 1 миллион 100 минг дона тухум тайёрлаб, районда энг юксак кўрсаткичга эришдилар.

Ўрта Чирчиқ район хўжаликлари ҳозирга қадар ўтган йилнинг шу муддатига нисбатан 3700 центнер кўп сут, 3 миллион дона кўп тухум сотдилар. Районда давлатга чорвачилик маҳсулотлари сотиш қизғин давом эттирилмоқда.

Наима Толипова Тошкентдаги кўн-мўйна заводининг илғор ишчиларидан ҳисобланади. У белгиланган нормани муттасил ортиғи билан адо этмоқда. Суратда: ўртоқ Н. Толипова.

А. Палехов фотоси.

ЦЕМЕНТЧИЛАР МАРРАГА ЕТДИ

Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги шарафига бошланган социалистик мусобақа корхона бўйлаб кенг қулоч ёймоқда. Ишчилар, инженер-техник ходимлар бу айёмни муносиб совғалар билан кутиб олиш иштиёқида барча ички имкониятларни ишга солмоқдалар. Интилиш мана бугун ўз самараларини бериб турибди. Корхонада ялпи маҳсулот тайёрлаш йиллик плани муддатидан олдин 16 декабрда шараф билан адо этилди.

Эришилган муваффақиятга шифер цехи коллективи айниқса катта ҳисса қўшди. Ўтган ойлар давомида цехда 18 миллион 300 минг дона шифер ишлаб чиқарилди. Унинг бир қисми Тошкент қурилишларига етказиб берилди. Цех аҳли ҳозир ўз зиммасига қўшимча мажбурият олган ҳолда меҳнат қиляпти. Ишчилар йил охиригача яна 3 миллион дона шифер тайёрлаб бериш учун курашмоқдалар.

Шифер цехига ўхшаш илғор коллективлар цемент комбинатида оз эмас.

Айланма печь машинисти З. Мусаев, цемент тегирмони машинисти Ж. Атавляев, А. Афонин, С. Ашрабов ўртоқлар бошлиқ смена аъзолари ҳозирги кунда тағин ҳам зўр ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар. Улар йил охиригача жами 650 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга аҳд қилиб, шу мажбуриятни бажариш йўлида барча имкониятларни ишга солмоқдалар.

Ж. НОСИРОВ,
Бекобод шаҳри.

ОКТЯБРЬ БАЙРОҒИ ОСТИДА

МИЛЛАТЛАР СОВЕТИДА

Соат 15 да Катта Кремль саройида Миллатлар Советининг мажлиси очилди.

Раислик қилувчи Миллатлар Совети раисининг ўринбосари М. А. Абдуллаева қўшимча доклад қилиш учун план-бюджет комиссиясининг раиси депутат **М. А. Яснов**га сўз берди. М. А. Яснов план-бюджет ва тармоқ комиссиялари номидан қўшимча доклад қилди.

Бизнинг мамлакатимиз, деди у, халқ хўжалигини ривожлантиришда ва меҳнаткашлар фаровонлигини оширишда бу йил янги муваффақиятларга эришди. 1967 йилги давлат плани ва бюджети мамлакатнинг иқтисодий қудрати ва мудофаа қобилиятини янада ошириш, совет кишиларининг фаровонлигини юксалтириш вазифаларига мос бўлиб тушади.

Мамлакатнинг янги плани ва бюджети партия XXIII съездининг қарорлари асосида ишлаб чиқилди. Янги план ва бюджет саноатни бошқаришни тармоқ принципи асосида ташкил қилишни ҳамда кўпгина корхоналарни планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасига кўчиришни ҳисобга олган ҳолда тузилди.

Ўртоқ Яснов Миллатлар Совети план-бюджет ва тармоқ комиссияларининг халқ хўжалигининг бир қанча тармоқларида резервлардан тўлароқ фойдаланишга қаратилган таклифларини депутатлар муҳокамасига киритди.

Комиссия, деб таъкидлади депутат, ип газлама ва жун газлама ишлаб чиқариш ҳамда реализация қилишни 3,5 миллион метр, чарм пойафзал ишлаб чиқариш ва реализация қилишни 1 миллион жуфт кўпайтириш мумкин деб ҳисоблайди. Аҳоли учун гилам, телевизор, цемент, озиқ-овқат маҳсулотлари ва бошқа моллар ишлаб чиқариш ҳамда уларни аҳолига сотишни 128,4 миллион сўм кўпайтириш ҳам таклиф қилинади.

Иттифоқдош республикалар Министрлар Советларининг илтимослари қараб чиқилганидан кейин ва бюджет даромадлари бўйича баъзи бир ресурслар аниқлаб олинганидан сўнг комиссия қўшимча маблағ ажратиш ва харажатларни 120 миллион сўм кўпайтириш мумкин деб ҳисоблайди. Бу маблағларни шаҳарлар, район марказлари, ишчи посёлкаларини ободонлаштириш, шунингдек социал-маданий тадбирлар учун фойдаланиш кўзда тутилади.

Депутат М. А. Яснов мамлакат халқ хўжалигини ривожлантиришнинг СССР Министрлар Совети киритган 1967 йилги давлат планини маъқуллашни ва комиссияларнинг тузатишларини ҳисобга олган ҳолда 1967 йилги давлат бюджетини тасдиқлашни таклиф қилди. У, 1965 йилги давлат бюджетининг ижроси тўғрисидаги ҳисоботни тасдиқлаш ҳақидаги таклифни ҳам киритди.

Қозоғистон ССР Министрлар Советининг раиси депутат **М. Бейсебоев** Миллатлар Советида СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1967 йилги давлат плани тўғрисида ва СССРнинг 1967 йилги давлат бюджети ҳақидаги докладлар юзасидан музокараларни оча туриб, бундай деб маълум қилди: республика меҳнаткашлари бу йил экономика ва маданиятнинг барча соҳаларида янги муваффақиятларга эришдилар. 200 га яқин саноат корхонаси ва цех ишга туширилади. Мамлакат Қозоғистондан 1 миллиард пуддан кўпроқ ғалла олди.

Биз, — деб таъкидлади депутат, — барча қардош республикалардан катта ёрдам олдик. Келгуси йилда ҳам Қозоғистонга катта эътибор берилади.

Депутат халқаро аҳвол масалаларига тўхталиб ўтди. У, Хитой Компартияси раҳбарларининг марксизмга зид сиёсатини кескин қоралади ва уларнинг бузғунчилик ҳаракатлари халқаро ишчилар ва миллий озодлик ҳаракати манфаатларига жуда катта зарар етказмоқда, деб айтди.

РСФСР Министрлар Совети раисининг ўринбосари, Федерация госпланининг раиси депутат **К. М. Герасимов** ўз нутқини Россия Федерацияси халқ хўжалигини ривожлантириш истиқболларига бағишлади. Келгуси йилда, деди у, республикада нефть чиқариш 233 миллион тоннага етади, газ чиқариш 75 миллиард куб метрдан ошиб кетади, кўмир чиқариш 338 миллион тоннага етади, қарийб 43 миллион тонна қора металлар прокати ва 5,9 миллион тонна пўлат трубалар ишлаб чиқарилади.

РСФСРнинг шарқий районларида корхоналар, уй-жой ва маданий-маиший объектлар қурилиши илдам суръатлар билан олиб борилади. Федерацияга қарашли саноатни ривожлантириш планида халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқаришга ҳам муҳим ўрин берилган. Республика қишлоқ хўжалигига сарфланадиган маблағлар ҳам анча кўпайтирилади.

К. М. Герасимов лойиҳалаш ташкилотларини мукофотлашнинг мавжуд қоидасини қайта кўриб чиқишни таклиф қилди, чунки бу қоида лойиҳалаштирилаётган объектларнинг смета қиммати тўғри белгиланиши учун шу ташкилотларнинг жавобгар бўлишини кўзда тутмайди.

Чукотка округ совети ижроия комитетининг раиси депутат **А. Д. Нутэтэгринэ** ўзининг шимоллик сайловчилари номидан мамлакатнинг 1967 йилги халқ хўжалик плани ва бюджетини маъқуллади. Совет ҳокимияти туфайли ҳалокатдан омон қолган узоқ Шимолдаги майда миллатлар Улуғ Октябрнинг 50 йиллигини зўр хурсандчилик билан кутиб олмоқдалар, деди у.

Келгусида Чукотка ва Колимада битмас-туганмас бўлган олтин, қалайи, вольфрам, симоб қазиб олиш янада кўпайтирилади. Беш йиллик планда шу бойликларни тағин ҳам жадалроқ ўзлаштиришни таъминловчи чоралар белгиланган. Олтин қазиб олишни 1965 йилдагига нисбатан 50 процент кўпайтириш кўзда тутилган. Рангли металлургиянинг янги тармоғи — симоб кончилиги барпо этилмоқда. Келгуси йилдаёқ Чукотка мамлакатга симоб бера бошлайди.

Лекин шундай масалалар борки, улар марказий министрликлар ва идораларнинг ёрдами билангина ҳал этилиши мумкин. Кучли энергетика базасининг йўқлиги Шимол саноатини янада ривожлантиришга халақит бераётган сабаблардан биридир. Йирик гидроэлектростанцияларда бир киловатт-соат энергиянинг таннархи бир тийинга ва ундан ҳам камроққа тушади. Ҳозир майда дизель электр станцияларда бир киловатт-соат энергияни 12—13 тийин сарфлаб ҳосил қилмоқдамиз. Экономистларнинг ҳисоб-китобларига кўра, масалан, Колима ГЭСининг қурилишига кетган маблағ уч-тўрт йил ичида ўзини оқлайди.

Лекин СССР энергетика ва электрлаштириш министрлиги ҳамда бошқа министрликлар тузаётган беш йиллик план лойиҳаларида съезднинг бу қарори лозим даражада ўз ифодасини топмаётир. На Колима ГЭСини, на Амгуэм ГЭСини лойиҳалаштириш ҳам мўлжалланмаётир.

Белоруссия ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, Белоруссия ССР Госпланининг раиси депутат **Э. Л. Кохонов** республика иқтисодий тараққиётининг шу йилги якунларини айтиб бериб, келгуси йил режалари тўғрисида батафсил гапирди.

Мамлакат халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1967 йилги давлат планида, деди СССР енгил саноат министри депутат **Н. Н. Тарасов**, аҳолининг ўсиб бораётган эҳтиёжларини яхшироқ қондиришга катта эътибор берилган. Ҳозир енгил саноат корхоналари мамлакатда ишлаб чиқарилаётган бутун саноат маҳсулотининг олтидан бир қисмини бермоқда. Беш йилликнинг биринчи йилида халқ истеъмол товарлари ишлаб чиқариш яхши суръатлар билан кўпайиб бормоқда. Янги йилда халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқаришни янада анча кўпайтириш кўзда тутилган, бир йил ичида бу товарларни ишлаб чиқариш 6,1 процент ортади. Буюмларнинг сифатини анча яхшилаш, турларини кўпайтириш кўзда тутилган. Чунончи, кам ғижим бўладиган газламалар ва лавсан аралаштириб тўқилган газламалар ишлаб чиқаришни бир ярим баравар, хотин-қизлар этикчалари ишлаб чиқаришни 70 процент, соф жун ипдан тўқилган устки трикотаж ишлаб чиқаришни 18 процент кўпайтириш планлаштирилмоқда. Аввало, деб таъкидлади депутат, аҳоли энг кўп талаб қилаётган буюмлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш мўлжалланмоқда.

1967 йилда енгил саноатни ривожлантиришга катта-катта капитал маблағлар ажратилади. Беш йилликнинг биринчи йилидагига нисбатан бу соҳада 16 процент кўп капитал маблағ сарфланади. Бу маблағларнинг 90 проценти шундан кейинги йилда ишга туширириладиган объектлар қуришга ишлатилади. Мамлакатнинг кўпгина шаҳарларида келгуси йилда енгил саноатнинг янги корхоналари маҳсулот бера бошлайди. Мавжуд завод ва фабрикалардаги асбоб-ускуналар анча янгиланади. Жумладан, жун саноатида тайёрлаш ускуналарининг учдан бир қисмига яқини поток-технологияси билан ишлашга кўчирилади.

Украина Компартияси Закарпатье область комитетининг биринчи секретари депутат **Ю. В. Ильницкий** ўз нутқининг катта қисмини мамлакатнинг энг ёш областларидан бири — Закарпатьеда маданиятни ривожлантириш масалаларига бағишлади.

Ўзбекистон Компартияси Сирдарё область комитетининг биринчи секретари **Н. Маҳмудов** асрлар бўйи ҳувуллаб ётган Мирзачўл ерлари қандай қилиб халққа хизмат қилдирилаётганлиги ҳақида гапириб берди. Ҳозир область территориясида пахтачиликнинг катта райони вужудга келтирилди. Депутат конструкторларга мурожаат қилиб, машина усулида суғоришда ишлатиладиган механизмлар сифатини яхшилашни, шунингдек пахтачиликдаги ишларни комплекс механизациялашни тезроқ ниҳоясига етказишни илтимос қилди.

Озарбайжон ССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари депутат **А. И. Ибрагимов** ўз нутқида бир қанча иттифоқ министрликлари қараб чиқиши лозим бўлган масалаларга эътиборни жалб қилди. Республика учун энг муҳим аҳамиятга эга бўлган проблемалар орасида у Боку, Сумгаит шаҳарларини ва бутун Апшерон яриморолини чучук сув билан таъминлашни, уй-жой қурилиши суръатларини кучайтиришни, маҳаллий бинокорлик материаллари ва фойдали қазилмалар конларидан тағин ҳам кенг кўламда фойдаланишни кўрсатиб ўтди. Депутат Сумгаитда денгиз порти қуриш зарур бўлиб қолганлигини ҳам гапирди, чунки ҳозир ана шу йирик саноат марказига керакли юклар денгиз орқали Бокуга келтириб берилмоқда.

«Москвич-408» машинаси эндиликда доим удмурдлар элида тайёрланадиган бўлиб қолди. Ижевск заводининг маркаси қўйилган дастлабки машиналар СССР Олий Совети сессиясининг арафасида конвейердан олинди. Йиғувчи слесарь, депутат **В. И. Муравьев** Удмурдия АССР экономикаси гуркираб ривож топганлигидан далолат берувчи ана шу ажойиб мисол тўғрисида гапирди. У, республика меҳнаткашлари саноат ва қишлоқ хўжалиги соҳасида эришган муваффақиятларни муфассал сўзлаб берди. Депутат ўз нутқида одамни меҳнат жараёнида тарбиялашга кўпроқ эътибор бериш зарурлигини ҳам айтди.

Миллатлар Советининг мажлиси шу билан тамом бўлди.

СССР Олий Советининг иккинчи сессияси 17 декабрда ўз ишини давом эттирди.

(Давоми 2-бетда).

Москва. СССР Олий Совети сессиясида қатнашаётган Ўзбекистон вакиллари 16 декабрда Кремль девори ёнидаги Номаълум солдат қабрига гулчамбар қўйдилар. Суратда (олдинда): Ш. Р. Рашидов ва Е. С. Насриддинова.

ТАСС-ЎзТАГ телефотоси.

МЕХАНИЗАТОРЛАР БИЛИМЛАРИНИ ОШИРМОҚДАЛАР

Йиғим-терим муваффақиятли тамом бўлди. Экин майдонларини шудгор қилиш меёрига етди. Бу ишда областимизнинг минг-минглаб механизаторлари зўр ғайрат кўрсатишди. Энди миришкор деҳқонларимиз, меҳнатсевар механизаторларимиз янги ғалабаларни қўлга киритиш ва юбилей йилини қувончли ютуқлар билан якунлашга зўр тайёргарлик кўришяпти. Хўжаликни мустаҳкамлаш режаларини тузишмоқда. Тупроқнинг унумдорлигини ошириш учун барча чораларни кўрмоқдалар. Минерал ва маҳаллий ўғитлар тўпланиб далаларга ташиб чиқарилмоқда, ернинг шўри ювилаётир. Тупроқда етарли миқдорда нам тўплаш учун қайғурилмоқда. Колхоз ва совхозларнинг устахоналарида ҳам иш анча жонланиб қолди. Йил бўйи деҳқонга хизмат этган «пўлат отлар» ремонт қилиниб кўкламга тайёрланмоқда.

Йил бўйи ҳалол меҳнат қилиб баракали хирмон кўтарган азамат пахтакорларимиз меҳнатларининг гаштини суришяпти. Санаторий, дам олиш уйларида ҳордиқ чиқаришяпти.

Кечадан бери «Ўзбекистон ССР 10 йиллиги» дам олиш уйининг хоналари, клуб, хиёбон ва боғлари яна ҳам гавжум бўлиб кетди. Бу ерга областимизнинг колхоз ва совхозларидан 600 дан ортиқ механизатор-звено бошлиқлари келишди. Улар бир неча кун дам олишади ва семинар машғулотларида қатнашадилар. Бу ерда қишлоқ хўжалигининг моҳир ташкилотчилари билан учрашувлар бўлади. Пахтачиликда звено принципининг афзалликлари, қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши кураш чоралари, пахта териш, кўсак юлиш машиналарининг иш унумдорлигини ошириш, техникани ремонт қилиш, ғўзани суғориш агротехникаси ва бошқа темаларда лекциялар тинглайдилар, суҳбатларда қатнашадилар. Келгуси йилнинг ишлари ҳақида бир-бирлари билан ўз тажрибаларини ўртоқлашадилар.

Механизатор звено бошлиқларининг дастлабки кун семинари анча уюшқоқлик билан ўтди. Айниқса Бекобод районидаги «Победа» колхозининг раиси Э. Хатамовнинг ишни звено принципи асосида ташкил этишнинг афзалликлари ҳақида гапирган сўзлари механизаторларда катта таассурот қолдирди.

Аввал бу колхозда гектар бошига ҳосил олиш 12-13 центнердан ошмасди. Хўжаликда звено принципи кенг йўлга қўйилгач, меҳнатни ташкил қилиш пухта бўлди. Ҳар бир гектар ер звено аъзоларига бириктириб қўйилди. Техникадан фойдаланиш тубдан яхшиланди. Оқибатда хўжаликда деҳқончилик маданияти кескин ошди. Ҳосилдорлик икки бараварга кўпайди. Ҳозир звеноларда 25—30 центнердан хирмон кўтарилмоқда. Колхозчиларнинг даромади ошди. Авваллари ҳар бир иш кунига ўртача 1 сўм 50 тийиндан пул тўғри келган бўлса, эндиликда, 3 сўм, 4 сўмга етяпти. Бу йил колхоз 1420 гектар ерга чигит экиб, 2400 ўрнига 3150 тонна «оқ олтин» топширди. План 123 процент қилиб бажарилди. Даромад 1 миллион 500 минг сўмни ташкил қилди. Колхозчиларнинг 1964 йилга нисбатан пахтачиликдан олган даромадлари 600 минг сўмга кўпайди.

Ҳозирги пайтда колхозчилар ойига 90 — 120 сўмдан ҳақ олишмоқда. Ўртоқ Қ. Эгамбердиев раҳбарлик қилаётган звенонинг ишини мисолга олиб кўрайлик. Звенонинг 50 гектар ери бор. 11 киши бириктирилган. Бундан бир неча йил олдин бу звенонинг ерларидан 8 центнерга етказилиб ҳосил олинарди. Ҳозир эса 30 центнердан хирмон кўтарилятпи. Бу ерда ҳамма иш сифатли бажарилади. Дефолиацияни белгиланган муддатда ўтказишга жиддий эътибор берилади. Ғўза 27 августда дефолиация қилинди. 3 сентябрга бориб эса ғўза барглари батамом тўкилиб бўлди. 6 сентябрда теримга киришилди. 5 терим агрегати ишлади. 4 кун ичида план 65 процент бажарилди. Терим машиналари сони кун сайин оширилди. 9 иш кунида план бажарилди. Звено аъзолари ҳар гектар ердан 30 центнерга етказиб «оқ олтин» кўтардилар. Даромад ҳам чакки эмас. Звено бошлиғининг бир йиллик иш ҳақи 4000 сўмга, сувчиларники 3000, колхозчиларники эса 2000 сўмга тўғри келмоқда.

Раис бошқа звеноларнинг эришган ютуқлари ҳақида ҳам батафсил гапириб берди.

Бошқа докладлар ҳам савол-жавоблар асосида қизиқарли ўтмоқда.

Механизаторларнинг семинари тўрт группада иш олиб боради.

М. ҒОЗИЕВ.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ II СЕССИЯСИ

ОКТЯБРЬ БАЙРОҒИ ОСТИДА

ИТТИФОҚ СОВЕТИДА

(Боши биринчи бетда).

СССР Олий Советининг сессияси уч кундан буён Катта Кремль саройида мажлис қилмоқда. Депутатлар халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1967 йил —юбилей йили Давлат плани ва Совет давлати бюджети лойиҳаларини ишчанлик билан муҳокама қилмоқдалар. Уларнинг мулоҳазалари ва таклифлари резервлардан тўлароқ фойдаланишга, мамлакат экономикаси ва маданиятини янада ривожлантириш учун энг яхши шарт-шароитларни вужудга келтиришга, совет кишисининг эҳтиёжларини тўлароқ таъминлашга қаратилган.

17 декабрь эрталаб соат 10 да Иттифоқ Советининг мажлиси очилди.

Шу ерда ҳозир бўлган кишилар Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, К. Т. Мазуров, Н. В. Подгорний, М. А. Суслов, П. Е. Шелест, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Д. А. Кунаев, В. В. Шчербицкий, Ю. В. Андропов, И. В. Капитонов, Ф. Д. Кулаков, М. С. Соломенцев ўртоқларни самимий кутиб олдилар.

Раислик қилувчи — Иттифоқ Совети раисининг ўринбосари **А. Шарипов** Туркманистон ССР Министрлар Совети раиси депутат **М. Гапуровга** биринчи сўзни берди.

Беш йиллик биринчи йили планини амалга ошириш учун кураш натижалари, деди М. Ғапуров, совет халқи СССР халқ хўжалигини ривожлантириш беш йиллик плани юзасидан КПСС XXIII съезди қабул қилган Директиваларни ўзининг жонажон иши деб қабул қилганлигини, бу Директиваларни муваффақиятли амалга ошириш учун ўзининг бутун кўч-ғайратини сарф қилаётганлигини ёрқин исбот этади. Нотиқ республика халқ хўжалигида беш йиллик биринчи йилининг якунларига батафсил тўхталиб ўтди. Ўн бир ой ичида саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш плани 101,6 процент бажарилди. Ялпи маҳсулот ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 10 процент кўпайди. Меҳнат унумдорлиги 4,4 процент ортди.

Нефтчилар ажойиб меҳнат ғалабаларига эришдилар. Улар нефть чиқариш юзасидан 11 ойлик топшириқни анча ошириб бажардилар. Туркманистоннинг газ саноати олға қараб катта қадам қўйди. Очаковский конининг биринчи қудуғи ишга туширилганидан кейин Туркманистон Бухоро —Урал газ қувурига ҳар куни 2 миллион 300 минг кубометр газ бермоқда. Аммо, бу — ишнинг бошланиши холос. Ўрта Осиё — Марказ газ қувури қурилиши билан Туркманистон анча кўп газ бера бошлайди.

Нотиқ айтдики, колхозчилар, совхоз ишчилари ва қишлоқ хўжалик мутахассисларининг зўр ғайрат билан меҳнат қилганлиги анча катта қийинчиликни бартараф қилиб, бу йил барча қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштиришда яхши натижаларга эришиш имконини берди. Республика пахтакорлари пахта тайёрлаш давлат планини муддатидан илгари бажардилар. Ҳосил бир йил ичида гектар бошига 3 центнер ортди. Ҳосилнинг тўртдан бир қисмидан кўпроғи машиналарда териб олинди.

Дастлабки маълумотларга қараганда, колхозларнинг пул даромадлари ўтган йилдагига нисбатан 17 процент ортади.

Аммо, ерларни мелиорация қилиш, чорва молларини мустаҳкам ем-хашак базаси билан таъминлаш соҳасида ҳали кўп иш қилишга тўғри келади. Капитал қурилиш — республика халқ хўжалигини ривожлантиришда қолоқ соҳа бўлиб қолмоқда.

Ўртоқ Ғапуров республиканинг табиий ресурсларидан самаралироқ фойдаланишга қаратилган бир қанча таклифларни илгари сурди. Қорабўғозгул кўрфазидан комплекс фойдаланиш, Қорақумда автомобиль йўллари қуриш, хом пахтани қайта ишлашни яхшилаш зарур эканлигини таъкидлади.

Арманистон ССР Каджаран комбинати экскаваторининг машинисти депутат **А. В.Петросян** мамлакатимиздаги йирик мисмолибден корхоналаридан бирининг ишчилар коллективи зўр ғайрат билан меҳнат қилиб эришган муваффақиятлари тўғрисида гапирди. Комбинат коллективи шу йилнинг ўн бир ойи ичида пландан ташқари юз минг тонналаб тоғ жинси чиқарди.

Нотиқ комбинатда уй-жой коммунал объектлар қурилиши ва ишчи посёлкалар ободончилиги кейинда қолаётганлиги муносабати билан ташвишланиб гапирди. Бу ерлардаги аҳоли денгиз сатҳидан 2300 метр баландликда яшайди. Бу ерларда баъзан ичимлик сув етишмай қолади. Ана шу районларда уй-жой ва коммунал-маиший қурилишга ажратиладиган капитал маблағни кўпайтириш вақти келганлигини исботлаб ўтиришнинг ҳожати борми.

Йўл қурилишида ҳам нуқсонлар бор. Ваҳоланки, йўллар комбинатларнинг маҳсулотларини темир йўл магистралига етказиб бериш учун катта аҳамиятга эга. Ҳаёт, деди сўзининг охирида нотиқ, Кафан билан Кажаран ўртасидан темир йўл шохобчаси қура бошлашни ҳам талаб этмоқда.

Кўп депутатлар ўз нутқларида бинокорлик материалларининг камлиги тўғрисида гапирдилар. Бу масала биринчи марта ўртага қўйилаётгани йўқ, деди СССР Бинокорлик материаллари саноати министри депутат **И. А. Гришманов.** Кейинги йилларда планлаштиришда илгари йўл қўйилган палапартиш кўрсатмалар натижасида қурилишни ривожлантириш билан унинг асосий базаси — бинокорлик материаллари саноати ўртасида катта тафовут пайдо бўлди. 1961—1965 йиллар мобайнида умуман халқ хўжалигига сарфланган капитал маблағ, деди министр, 34 процент ортган бўлса, бизнинг саноатимизда шу давр ичида 21 процент камайди. Цемент саноати, қурилиш керамикаси, деворбоп материалларни ишлаб чиқаришга ажратиладиган маблағлар айниқса кўп камайди.

Иттифоқдош республикаларнинг қурилиш министрликлари бинокорлик материаллари саноати объектлари бўйича иш планини йил сайин бажармай келмоқдалар, цемент, деворбоп материаллар, томга ёпиладиган ва бошқа материалларни ишлаб чиқарадиган корхоналарнинг янги қувватларини ишга тушириш жуда орқада қолмоқда. Бу ҳол мамлакатимизда уларнинг ресурсларини чеклаб қўяди, шаҳар ва қишлоқларда капитал қурилишни нормал олиб боришга ҳалақит беради.

Нотиқ айтдики, 1967 йил план лойиҳасида бинокорлик материалларининг асосий турларини анча кўпроқ ишлаб чиқариш кўзда тутилган. Масалан, цемент ишлаб чиқаришни 84,5 миллион тоннага кўпайтириш мўлжалланган. Бу рақам бу йилдагидан 5.2 миллион тонна ортиқдир. Бунинг учун ишлаб турган корхоналарда машина — ускуналардан фойдаланиш коэффициентини ошириш зарур.

Эстония ССР Министрлар Советининг раиси депутат **В. И. Клаусон** йўл қурилишини ташкил этиш ва ривожлантириш масалаларига батафсил тўхталиб ўтди. Йўлларнинг ёмонлиги орқасида, деди нотиқ, мамлакат ҳар йили миллиард-миллиард сўм маблағ ва миллион-миллион киши-кунидан маҳрум бўлиб қолмоқда. Йўлларни қуриш ва такомиллаштириш юзасидан планлаштирилаётган суръатлар умуман халқ хўжалигининг ва маданий қурилишни ривожлантириш борасида белгиланган суръатлардан тамомила орқада қолмоқда, ваҳоланки бусиз партия XXIII съезди қўйган муҳим социал-сиёсий вазифалардан бири, шаҳар аҳолиси билан қишлоқ аҳолисининг турмуш даражасини яқинлаштириш вазифасини ҳал этиш мумкин эмас.

Нотиқ йўл қурилишини ва мамлакатдаги йўл хизматининг ташкилий структурасини тартибга солишни, йўлларни қуриш ва уларнинг эҳтиёжларини қондириш соҳасидаги ишларга маблағ ажратиш тартибини ва ана шу маблағлар олинадиган манбаларни қайтадан кўриб чиқишни таклиф этди.

КПСС Псков область комитетининг биринчи секретари депутат **И. С. Густов** ўз нутқининг талайгина қисмини қишлоқ хўжалигига раҳбарлик соҳасидаги иқтисодий тадбирларни янада такомиллаштириш вазифасига бағишлади. Колхозларнинг бевосита банклардан қарз олиш йўлига ўтиши бу соҳадаги муҳим қадамдир. Бу йил Псков областидаги барча колхозларда қарз беришнинг ана шу формаси тажриба тариқасида жорий қилинди. Колхозларнинг янги шароитлардаги ишларининг дастлабки якунлари бевосита қарз олиш тартиби колхозларнинг ҳам, давлатнинг ҳам манфаатларига мос эканлигини, банк билан хўжалик ўртасида амалий иқтисодий асосда бевосита муносабатлар ўрнатаётганлигини кўрсатади. Янги тартиб меҳнат ғайратини ва меҳнат унумдорлигини оширишга ижобий таъсир кўрсатди, колхоз ишлаб чиқаришида банкнинг ролини оширди. Шу муносабат билан, деди нотиқ, банкдан бевосита қарз бериш усулига ҳайиқиброқ ўтаётган СССР Давлат банки правлениесининг позициясини тушуниб бўлмайди.

Краснодар ўлкаси, Курган районидаги «Маяк революции» колхозининг раиси депутат **Б. В. Филатов** қуйидагиларни айтди: бизнинг сессиямиз ҳар бир совет кишисининг манфаатларига тааллуқли бўлган ҳаётий муҳим масалаларни муҳокама қилмоқда. Б. В. Филатов айтдики, Партия ва ҳукумат кейинги вақтларда қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш борасида самарали тадбирларни қабул қилдилар ва амалга оширдилар. Бу тадбирларнинг баракали таъсирини «Маяк революции» колхози мисолида яққол кўриш мумкин. Бу колхоз Кубанда ўрта даражадаги хўжаликлардан деб ҳисобланади. Колхоз бу йил уч минг гектар майдоннинг ҳар гектаридан 34,8 центнердан кузги буғдой ҳосили олди. Хўжаликнинг пул даромадлари 4,5 миллиондан ортади. Бунинг қарийб 2 миллион сўми меҳнат ҳақининг йиллик фондини ташкил этади. Ҳозирги вақтда ҳар бир колхозчи иш куни учун ўрта ҳисобда 4 сўм 50 тийин ҳақ олмоқда. Қишлоқ аҳолисининг вақти чоғ.

Краснодар ўлкасида, деди ўртоқ Филатов, районимиздаги колхозлар ва совхозларнинг ташаббусидан ўрнак олиниб, юбилей йилида юксак кўрсаткичларга эришиш учун қишлоқ хўжалик ходимларининг социалистик мусобақаси авж олиб кетди. Колхозимизнинг меҳнаткашлари улуғ санагача маҳсулотнинг ҳамма турларини сотиш планини бажаришга аҳд қилдилар. Биз гектар бошига 35 центнердан дон, 300 центнердан қанд лавлаги олишни мўлжалламоқдамиз.

Меҳнаткашлар депутатлари Омск область совети ижроия комитетининг раиси депутат **П. М. Григорьев** область меҳнаткашлари беш йиллик биринчи йили планини бажаришга қўшаётган ҳисса тўғрисида гапириб, қуйидагиларни айтди: 1967 йил плани экономика ва маданиятни муваффақиятли суратда ривожлантириш учун янада катта имкониятлар очиб беради.

Депутат ўз нутқининг талайгина қисмини областнинг конкрет ишларига бағишлади, электрлаштириш, суғориш ва Омск шаҳар хўжалигини ривожлантиришга тааллуқли бир қанча талабларни илгари сурди.

Калуга область партия комитетининг биринчи секретари депутат **А. А. Кандренков** КПСС Марказий Комитетининг яқинда тамом бўлган пленуми жуда катта аҳамиятга эга эканлигини таъкидлади.

— Бутун халқимиз астойдил ва чексиз қўллаб-қувватлаётган партиямизнинг бутун фаолияти, деди нотиқ, Ер юзида тинчлик ва халқлар ўртасида дўстлик ҳукмрон бўлишига, тинч шароитда коммунистик жамият қурилишини муваффақиятли ривожлантиришга қаратилган. Шунинг учун ҳам биз Хитойдаги бузғунчиларнинг ҳаракатларига бепарво қарай олмаймиз. Бизнинг бутун ҳаётимиз марксизм-ленинизмнинг мустаҳкам негизига қурилган ва бизни ҳеч қандай куч Ленинча йўлдан четга чиқара олмайди.

Депутат область меҳнаткашларининг саноат ва қишлоқ хўжалигида эришган муваффақиятларини исбот этувчи ёрқин фактлар келтирди.

Ульяновскдаги оғир ва уникаль станоклар заводининг расточниги депутат **Н. А. Волков** минбарга чиқади. Бу йил Ульяновск областига Ленин ордени топширилди. Ильич туғилиб ўсган бу область халқ хўжалигини ривожлантиришда эришган муваффақиятлари учун ана шу юксак мукофотга сазовор бўлди. Саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши илғорлари, савдо, маданият, соғлиқни сақлаш ва халқ маорифи ходимларидан уч мингдан ортиқ киши ҳукумат мукофотларини олди.

Бу қувончли воқеа, деди нотиқ, беш йиллик топшириқларини бажариш учун курашда биз, ульяновскликларнинг кучига куч, ғайратига ғайрат қўшди.

Ўртоқ Волков шаҳарнинг энг ёш корхоналаридан бири бўлмиш ўз заводи тўғрисида гапиради. Бу завод ҳали навқирон бўлишига қарамай, мамлакатимиздаги етакчи корхоналар сафига дадил ўтиб олмоқда.

Депутат яна қуйидагиларни айтди: Ульяновск областининг тинч ижодий меҳнат билан банд бўлган ишчилари, хизматчилари ва колхозчилари жаҳонда халқаро вазиятни кескинлаштиришга интилаётган кучлар ҳали борлигини асло эсдан чиқармайдилар. Америка империализмининг Вьетнамдаги агрессив ҳаракатлари буни исбот қилади. Бутун дунё, деди депутат, Америка солдатлари ва офицерларининг — Вьетнам хотин-қизлари, болалари ва кексаларини ўлдираётган XX асрдаги ана шу ваҳшийларнинг ёвузликларига қарши қаҳр-ғазаб билан норозилик билдирмоқда. Биз, ульяновскликлар Америка ҳарбийларининг ваҳшиёна ҳаракатларидан қаттиқ ғазабланганлигимизни билдирамиз ва «Вьетнамдан қўлингни торт!» деб айтамиз.

Н. А. Волковнинг нутқидан кейин Иттифоқ Советида музокараларни тўхтатиш тўғрисида таклиф тушди. Депутатлар бу таклифни бир овоздан қабул қилдилар. Шу билан Иттифоқ Советининг мажлиси тамом бўлди.

(ТАСС).

ФИНЛЯНДИЯЛИК МЕҲМОНЛАР

КПСС Марказий Комитетининг таклифига биноан, Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган Финляндия Компартияси округ комитетлари биринчи секретарларининг делегацияси 17 декабрда Новосибирскдан Тошкентга келди. Финляндия Компартияси Марказий Комитети секретариатининг аъзоси Эркки Кивимяки делегацияга бошчилик қилади.

Аэродромда меҳмонларни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Г. Анисимкин ва республика партия ташкилотининг бошқа ходимлари кутиб олдилар.

Делегация Ўзбекистонда бир неча кун бўлади.

(ЎзТАГ).

ХОТИН-ҚИЗЛАР СОВЕТЛАРИ РАИСЛАРИНИНГ ЙИҒИНИ

Тошкент область партия комитетида шаҳар ва районлардаги хотин-қизлар Советлари раисларининг область семинари бўлиб ўтди. Семинарни область хотин-қизлар Советининг раиси ўртоқ А. И. Бродова қисқача кириш нутқи билан очди.

Семинар қатнашчилари Олмалиқ шаҳар хотин-қизлар Советининг раиси ўртоқ А. Г. Зверевнинг «Хотин-қизлар Совети иш тажрибаси ҳақида»ги докладини зўр қизиқиш билан тингладилар. Олмалиқ шаҳридаги турли саноат корхоналари ва муассасаларда ишлаб турган 17 минг хотин-қиздан 3,5 минг киши коммунистик меҳнат ҳаракатида қатнашмоқда. Шаҳар хотин-қизлар Совети ўз ишини планли равишда олиб бормоқда. Лекциялар, суҳбатлар ва хотин-қизлар йиғилишлари ўз вақтида ўтказилади. Болаларни мактабларда ва турар-жойларда тарбиялаш масаласи ҳам хотин-қизлар Советининг диққат марказида турибди. Хотин-қизлар Совети ва пенсионерлар қаровсиз болалар билан ҳам яқиндан иш олиб бормоқдалар.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг шонли 50 йиллик юбилейига атаб шаҳар хотин-қизлари жўшқин меҳнатларини акс эттирувчи альбом тузилмоқда. Шунингдек, юбилей олдидан «Хотин-қизлар — коммунизмнинг актив қурувчилари» деган стенди ҳам ташкил этилади.

Семинарда Чирчиқ шаҳар партия комитетининг инструктори Р. П. Пономарева хотин-қизлар Советининг шонли юбилейига кўраётган тайёргарлиги ҳақида гапириб берди. Шаҳар хотин-қизлар Совети, дейди у, цикл лекциялар ташкил этади. Айни вақтда турли темаларда илмий-назарий конференциялар ўтказилади. Химиклар саройида хотин-қизлар клуби очиш кўзда тутилмоқда.

Калинин район хотин-қизлар Совети ҳамда Ўрта Чирчиқ районидаги Киров номли совхоз хотин-қизлар Советининг бой иш тажрибаларига бағишланган докладлар ҳам тингланди.

Область партия комитети лекторлар группасининг бошлиғи ўртоқ Т. Н. Салоҳутдинов халқаро аҳвол ҳақида сўзлаб берди.

Семинар қатнашчилари Калинин районидаги «Ўзбекистон 40 йиллиги» колхозига бориб, хўжаликнинг хотин-қизлар Совети иш тажрибалари билан танишдилар. Маданият ва турмуш халқ университети машғулотида бўлдилар.

Семинар ишида область партия комитетининг секретари ўртоқ Х. Р. Мусахонова қатнашди.

Х. СОДИҚЖОНОВА.

ЯНГИ ТАДҚИҚОТ ЎЧОҒИ

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Ҳ. Абдуллаев номли Геология ва геофизика институти яна бир йирик тадқиқот ўчоғи-янги лабораторияга эга бўлди. Ер қатламини ўрганишнинг сейсмологик методлари деб ном олган бу лаборатория ўз фаолиятини қизғин бошлаб юборди.

Табиий офат—зилзила табиатини чуқурроқ тадқиқ этишда ва шу асосда сейсмология фанини ривожлантиришга бу лаборатория ходимлари ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшадилар.

Янги тадқиқот ўчоғига физика-математика фанлари кандидати ўртоқ Е. Бутовская раҳбарлик қилмоқда.

ЕР ҚИМИРЛАШ ТУГАБ БОРМОҚДА

ТОШКЕНТ, 16 декабрь (ТАСС мухбири А. Ершов). «Тошкент сейсмик станцияси» шаҳарда ер қимирлаш бошланганидан бери 700 мартадан кўпроқ зилзила бўлганлигини қайд қилди. Бироқ, икки ойдан бери шаҳарда бир марта ҳам қаттиқ зилзила бўлмади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси сейсмология институтининг директори Ғ. Мавлонов, Тошкент зилзиласи қандай ривожланганлигини шарҳлаб, бундай деди: «Ер қимирлаш янги йилгача давом этаверади. Эҳтимол, бундан кейин ҳам бироз вақт ер қимирлаб туриши мумкин. Бироқ, 7 — 8 балл кучга эга зилзила бўлиши кутилмайди. Аммо, 5—6 балли ер қимирлашлар бўлиши эҳтимол. Умуман, бундан кейинги Ер қимирлашларнинг кучи икки-уч, тўрт баллдан ошмайди».

Олимлар зилзила жараёнини анализ қилиб, шундай хулосага келишди.

Ўзбекистон пойтахтидаги Ер қимирлашларни ўрганмоқ учун жуда кўп махсус асбоблар ўрнатилди ва кўпгина жойларда ерлар қазиб текширилмоқда.

Аниқ текшириш ишлари Тошкентнинг айрим районлари аста-секин кўтарилаётганлигини кўрсатди. Масалан, «Тошкент сейсмик станцияси» жойлашган район уч ой мобайнида 50 миллиметр кўтарилганлиги аниқланди.

Олимлар сейсмик кузатишларнинг натижаларини электр ҳисоблаш машиналари ёрдамида ишлаб чиқиб, Тошкент ерининг остида жойлашган зилзила манбаларининг схемасини туздилар.

● Раҳим Файзибоев номини «Ташсельмаш» заводи ишчилари зўр ҳурмат билан тилга олишади. Корхонада ишлаётганига бор-йўғи уч йил бўлишига қарамай, бу абжир йигит меҳнатда юксак кўрсаткичларга эришмоқда. Нормани 125 процентдан кам бажармайди. Суратда: Раҳим Файзибоев иш устида.

Р. Жуманиёзов фотоси.

ЧИРЧИҚ ШАҲРИДА

ЮБИЛЯР ПЕДАГОГЛАР

Бугун шаҳардаги 2-мактабга ўқувчилар қатори инженерлар, шифокорлар, ишчилар ва бошқа касб эгалари ҳам тўпланишди. Улар бир вақтлари мана шу мактабда ўқишган. Бугун эса, севимли мураббийлари Ксения Росинская ва Зиё Хожихоновнинг педагогик фаолиятининг 25 йиллик тантана кечасига йиғилишган.

Бу икки педагог чорак асрдан бери ёшларни билим чашмасидан баҳраманд этиб келяпти. Кечада мактаб дирекцияси, ўқитувчилар коллективи, партия ва касаба союз ташкилоти номидан сўзга чиққан ўртоқлар юбилярга узоқ умр ва сиҳат-саломатлик тилашди.

МАЛАКАЛАРИНИ ОШИРДИЛАР

Республика ўқитувчилар малакасини ошириш институти томонидан Чирчиқ шаҳрида кечки ёшлар мактаблари ўқитувчилари ва директорлари учун бир ойлик семинар ташкил қилинган эди. Семинарда кечки мактабларда ўқув-тарбия ишини йўлга қўйиш, ҳамда назарий билим билан ишлаб чиқаришни боғлаб олиб бориш тўғрисида бир қатор лекциялар тингланди. Шунингдек, семинар қатнашчилари завод ва цехларда бўлиб амалий машғулот ҳам ўтказдилар.

Х. ҲАКИМОВ.

Тарбия ҳақида мулоҳазалар

ҲУРМАТ ВА ОБРЎ

Бизда шахснинг ҳурмати жамиятга келтирган манфаати, ижтимоий-моддий нозу-неъматлар ва маънавий бойликлар яратишдаги иштироки, ғоявий-сиёсий принциплари ва эътиқоди, тўғри сўзлиги ва камтарлиги, одамшавандалиги ва хушфеъллиги билан белгиланади. Шулар ҳурматнинг ўлчови ҳамдир. Бу фазилатлар шахсларда турли даражада бўлади, шунга қараб шахсий ҳурматнинг миёр ва даражаси ҳам бизда турличадир.

Хўш, ҳурматнинг ўзи нима? Унинг одоб билан ўзаро алоқаси қандай?

Умуман, ҳурмат инсоннинг инсонлигини қадрлаш, унинг ижобий хусусиятларини эътироф этишдир. Бизда ҳурмат ўзаро дўстлик, ўртоқлик ва биродарлик тантанасини ифодалайдиган ижтимоий муносабатларнинг муҳим принципларидан бири бўлиб қолди.

Тўғри, ҳар қандай ўртоқлик ва дўстликнинг асосида мустаҳкам қоида сифатида ўзаро ҳурмат ётади. Аммо, бу ҳурмат мустаҳкам шахсий дўстлик бор жойда янги поғонага кўтарилади ва чуқур, самимий эҳтиром тусини олади.

«Ҳурмат» билан «эҳтиром» тушунчаси айнан эмас. Эҳтиром нозикроқ, чуқурроқ, дилкашроқ ва барқарорроқ ҳурматни ифодалайди. Самимий дўстлар орасидаги эҳтиром маънавий бирлик ва бирдамликнинг ажойиб мевасидир.

Шахсий дўстлик, агар у, жамият ва халқ ҳаёти билан узвий боғлиқ ва уйғун бўлса, ижтимоий маънога эга бўлади. Чунончи, Маркс билан Энгельс дўстлиги ана шундайдир. Бундай дўстлик халқ ва жамият олдида ҳурмат ва эътибор топади.

Гарчи, ҳурмат ижтимоий характерга эга бўлса-да, у шахсий ва индивидуал муомалаларда юзага келади. Ҳурматни тўғри амалга ошиши ,кўп жиҳатдан уни тўғри тушунишга, кишидан ҳурматлаш ҳисси тарбияланган ёки тарбияланмаганлигига, шахснинг ижобий фазилатларига боғлиқ.

Ўзбек халқ ҳикматида айтилганидек, «Ҳурмат қилсанг, ҳурмат кўрасан». Бундан ёшларда ҳурмат ҳиссини тарбиялашнинг зарурлиги келиб чиқади. Тўғри, бола муайян ижтимоий ҳурмат мавжуд шароитда туғилади ва вояга етади. Бироқ, ундаги бўлажак ҳурмат туйғуси фақат шу умумий асосгагина боғлиқ эмас. Болаларда ҳурмат туйғусини тарбиялашда оила, мактаб ва жамоатчилик жуда катта вазифаларни бажаради.

Ўқувчиларда бу хил фазилатларни вояга етказиш эса доимий тарбия ва назоратга ҳам боғлиқ. Болаларда учраб турадиган ишёқмаслик, катталарни ҳурмат қилмаслик, мақтанчоқлик, интизомсизлик, эркалик, умуман одобсизлик ҳоллари тарбияда ва назоратда доимийлик принципининг бузилиши туфайли содир бўлади. Масалан, «эркалик» бошқаларни писанд қилмасликка олиб борувчи хулқий нуқсондир. Бу, кўпинча назоратсизлик туфайли эмас, балки тарбия қила билмаслик, болани ортиқча «суйиб» ортиқча суюлтириш натижасида пайдо бўлади.

Катталарни ҳурматлаш қадимдан одат тусига кириб қолган. Бунда биз умуман, ёши ўздан катта бўлган ҳамма кишиларни назарда тутамиз. Айтайлик, нотаниш бўлса-да, дуч келган мўйсафидга салом бермай ўтган болани одоби етишмасликда, ҳурматсизликда айблаймиз. Лекин «кичик»лар саломига алиқ олмаган «катта»лар ҳам айбли ҳисобланадилар. Ёшларда бу хил фазилатларни оила мактаб ва жамоатчилик орқали тарбиялашда «Ҳурматингни ёшликдан сақла» деган шиорга амал қилиш лозим.

Меҳнат ва ҳурмат тарбияси бузилган кишилар умум ҳаракатимизга салбий таъсир кўрсатадилар. Бундай кишиларнинг бир гуруҳи юлғувчилик, жамоат ва халқ мулкини талон-тарож қилиш, ҳаромхўрлик йўлига ўтиб олади, улар эгри йўллар билан пул тўплаб, данғиллама уй-жойлар қуриш ёки исрофгарчиликлар билан катта тўй қилиб, обрў қозониш тўғрисида ўйлайди. Лекин, бу пуч хаёлдир.

Шундай экан, обрўнинг ўзи нима? Обрў ҳурмат билан узвий боғланган, у ахлоқий тушунча. Ўзаро суҳбатларда, «фалон қишлоқнинг обрўли шофери», «фалон колхознинг обрўли бригадири», «фалон мактабнинг обрўли ўқитувчиси» каби ибораларни кўп эшитамиз. Бу ҳолларда зикр этилаётган шахснинг ўз коллективида, ташкилотида, район, область ёки республика миқёсида энг юқори ҳурматга, эҳтиромнинг энг юксак даражасига эришганлиги назарда тутилади.

Шундай қилиб, обрў ҳам аслида ҳурматнинг ўзидир. Бироқ, обрў кўтаринки, зафарли, кўпчилик ўртасида ва кенгроқ ҳаётий маънода барқарор бўлган энг юксак даражадаги эҳтиромдир. Ҳурмат амалда ўсиб, ижобий йўналишда ривожланиб, кенгайиб обрўга айланади.

Ҳурмат билан обрўда умумий томонлар ҳам, хусусий, фарқли томонлар ҳам бор. Обрў ҳурматдан, даставвал, ўз миқёси, қамраб олинган кишиларнинг нисбатан кўплиги билан фарқланади. Масалан, ҳурмат икки киши ёки икки дўст ўртасида ҳам воқе бўлаверади. Обрў ҳақида бундай деб бўлмайди. Обрў кишиларнинг кенгроқ даврасида, ишлаб чиқаришда ва корхоналарда, катта коллективларда, маҳаллада, қариндош-уруғлар доирасида қарор топади.

Ҳар қандай ҳурмат ҳам ҳар кимда ҳар қандай шароитда обрўга айланавермайди. Лекин, ҳурмат бўлмаса, обрў бўлмайди. Обрўга эришиш қийин, аммо уни йўқотиш эса осон. Ўз ҳалол меҳнати ва юксак маънавий фазилатлари туфайли халқ ичида алоҳида эътибор ва юксак обрўга эга бўлган ажойиб кишиларимиз жуда кўп. Мўътабар олимлардан, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти академик Иброҳим Мўминов ана шундай кишиларимиздан. Республикамиздагина эмас, бутун Иттифоқимизда ва чет элларда ҳам танилган отахон файласуфимиз Иброҳим Мўминовни фақат ҳалол меҳнати ва бой, салмоқдор, мазмунли илмий-фалсафий рисолалари туфайли юксак обрў қозонмоқда десак, янглишмаймиз. Маънавий мусаффолик, бағри кенглик, илмда коммунистик партиявийлик, ёш илм мухлисларига доимий меҳрибонлик, ҳаёт талабларига ҳозир жавобли, халқимиз орзу-истакларига фидокорлик—бу бебаҳо фазилатларнинг ҳаммаси Иброҳим Мўминовга эҳтиром ва юксак обрў келтирди.

Шахс обрўси халққа фидокорлик билан хизмат қилиш негизида вояга етади, шу йўлда умр кечади ва кўтарилади. Халқдан, коллективдан ўзини устун қўйган шахс, у қандай хизмат кўрсатганлигидан, қандай раҳбарлик лавозимида турганлигидан ва қандай истеъдодларга эга эканлигидан қатъий назар, ўз обрўсини йўқотади.

Обрў йўқдан бор бўлмайди. Қалампирни қанча ширин деб тушунтирмайлик унинг аччиқлиги ҳаммага аён. Худди шундай, обрўсиз шахсни ҳам ташвиқот билан обрўли қилиб бўлмайди.

Қозонилган ҳурмат ва эришилган обрўни сақлаш кишининг олий маънавий хислати ва бурчидан биридир. Бу маънавий фазилатга эга бўлиш учун инсон ўз устида мунтазам иш олиб бориши, ижодкор ва изланувчан, ташаббускор ва одамижон, ташкилотчи ва ҳақгўй бўлиши, меҳрибон она халқи эҳтиромини ҳамиша дилида ардоқлаши, билим ва тажрибаларини тўхтовсиз бойитиши, халқ маданияти ва урф-одатларини ҳурмат этиши зарур.

М. НУРМАТОВ,
Фалсафа фанлари кандидати,
Н. БОЗОРБОЕВ.
Тошкент политехника институтининг аспиранти.

КОРХОНАМИЗ ПАРВОЗДА

„ТОШКЕНТКАБЕЛЬ“ ЗАВОДИ 25 ЁШДА

25 йил. Бир қарашда унчалик катта давр эмас. Лекин корхонамизда шу қисқа давр ичида бажарилган ишларни кўрган киши беихтиёр инсон қудрати ва заковатига қойил қолади. Корхонамиз Улуғ Ватан уруши бошланган дастлабки йилларда қурила бошланган эди. Барча ускуналар Владимир областининг Кольчугино шаҳридаги «Электрокабель» заводидан олиб келинди. Ўша кезлар бу завод Шарққа томон эвакуация қилинган эди.

Дастлаб жуда ҳам қийин бўлди. Завод учун лойиқ бино йўқ. Фронтга эса кабеллар керак. Қишнинг изғиринига қарамай бино ҳозирлашга киришдик. Корпуснинг усти ёпилар-ёпилмас етиб келган агрегатлар монтажи бошлаб юборилди. Совет Армиясининг 25 йиллиги куни нишонланаётган бир пайтда дастлабки 250 километр ҳарбий-дала алоқаси учун кабель ишлаб чиқардик. Ўша-ўша корхонамизда машиналар гувури бир зум бўлса-да тинмайди. Кўзимиз олдида янги корпуслар қад кўтарди. Серунум агрегатлар монтаж қилинди.

Улуғ Ватан уруши йилларн шинель кийиб меҳнат қилган корхонамиз ғалабадан сўнг халқ хўжалигига хизмат қилишга киришди. Олдимизда кабелларнинг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш ҳажмини бир ярим-икки баравар оширишдек муҳим вазифа турар эди. Фақатгина Ўрта Осиёдагина эмас, Иттифоқимизнинг бошқа шаҳарларида қад кўтараётган янги-янги корхоналарни кабель билан таъминлаш вазифаси ҳам бизнинг елкамизга юкланган эди. Бу масъулиятли вазифани чуқур ҳис этган коллективимиз кеча-ю кундуз тер тўкиб меҳнат қилди. Тушаётган заказларни бекаму кўст адо этди. Биргина 1951—1958 йиллар орасида оғир шлангли кабеллар ишлаб чиқариш ҳажми тўрт марта ўсди. Еритгич шнурлари, енгил шланг симлари ва бошқа маҳсулотлар тайёрлаш ҳам деярли шунча кўпайди.

Етти йиллик парвозимизнинг асосий босқичи бўлди. Етти йил давомида ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш 33 процент, кабель ва симларнинг айрим турларини тайёрлаш бир ярим-икки ҳисса кўпайиши керак эди. Биз ўз ички имкониятларимизни ҳисоблаб чиқиб етти йиллик топшириқларини муддатидан олдин бажаришга қарор қилдик. Бошлаган ташаббусимизни республикамиздаги барча корхоналар тўла маъқулладилар ва қўллаб-қувватладилар.

Сўз бергандан кейин унинг устидан чиқиш керак. Шунга ҳаракат қилдик. Орамизда ташаббускорлар кўп экан. Оғир шланглар цехи агрегатчиси И. Урядов узлуксиз ишлайдиган бригада ташкил этди. Шу янгиликнинг ўзи меҳнат унумдорлиги 15—20 процент ошириш имконини берди. Мастер А. Носков эса барчани вақтдан унумли фойдаланишга чақирди. Бу билан сменалар алмашиш пайтида йўқоладиган вақт икки-икки ярим марта камайди. Рационализатор ва ихтирочиларимиз ҳам қараб ўтиришмади. Улар мис ўрнига алюминдан фойдаланиш йўлини топдилар. Бу билан етти йиллик давомида 107 минг тонна мис иқтисод қилиб қолинди.

Етти йил ичида бронь кабели ишлаб чиқариш уч марта, контроль кабеллар ишлаб чиқариш тўрт марта, алоқа симлари тайёрлаш уч марта кўпайди. 63 хил янги маҳсулот ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Янги техника ва технологиянинг кенг йўлга қўйилиши туфайли меҳнат унумдорлиги 36 процент ўсди. Бир сўмлик товар маҳсулоти ишлаб чиқариш учун 83,4 тийин сарфланди. Корхона рентабеллиги 20 процент ошди. Етти йиллик давомидаги самарали меҳнатимиз муносиб тақдирланди. Корхонамиз Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланди.

Корхонамиз аҳли беш йилликнинг дастлабки йилини ҳам муваффақиятли якунламоқда. 11 ойлик план ортиғи билан адо этилди. Беш йилликда маҳсулот ишлаб чиқариш 1,7 баравар кўпаяди. Таннарх 10 процент арзонлашади. Ҳар соатда 17 тоннагача кабель ишлаб чиқаришга эришамиз. Беш йилликнинг охирги йилига бориб меҳнат унумдорлиги 41 процент ошади. Бу вазифаларни бажариш биздан яна ҳам ғайрат билан меҳнат қилишни, янгиликларни узлуксиз жорий этишни талаб қилади. Бу вазифаларнинг ҳам бекаму кўст бажарилишига иймоним комил. Чунки бизда ўз корхонасига жонини ҳам фидо қилишга тайёр турган ишчилар, инженер-техник ходимлар оз эмас. Икром Йўлдошев, Эгамберди Худойберганов, Расул Иброҳимов кабилар шулар жумласидандир. Улар заводни елкаларида катта қилишди, ардоқлашди, шуҳратига шуҳрат қўшишди. Кўп йиллик меҳнатлари учун дўстларимнинг бирқанчаси ҳукумат орден ва медаллари билан тақдирландилар. Мастер Жалил Розиқов эса Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган юксак унвонга сазовор бўлди.

Янги йилдан бошлаб биз янгича усулда ишлашга кўчамиз. Бунинг учун олдиндан пухта тайёргарлик кўрилган. Планлаштиришнинг ва моддий рағбатлантиришнинг янги системасига ўтилгач яна ҳам порлоқ истиқболлар очилади. Биз мана шу истиқбол сари катта одим ташлаб бормоқдамиз. Жонажон корхонамизнинг чорак асрлик тўйи нишонланаётган шу кунларда мен ўз ҳамкасбларимни чин қалбдан муборакбод этаман.

Т. ЙЎЛДОШЕВ,
«Ташкенткабель» заводи оғир шланглар кабели цехининг мастери.

Суратда: «Ташкенткабель» заводи кабелларни синаш участкасининг пешқадам прессчиси Фирдаус Шарафулина иш устида.

А. Абалян фотоси.

Тошкентдаги электроника илмий-текшириш институти ходимлари ҳозир қатор муҳим проблемалар устида ишлашяпти. Тадқиқотчиларнинг электроизоляторлар бўйича олиб борган кузатиш ишлари ҳам яхши натижалар берди. Суратда: илмий ходим М. Мардашин янги турдаги электроизолятор устида тажриба ўтказмоқда.

В. Сироткин ва И. Глауберзон фотоси.

ТРАНСПОРТ МУАММОСИ

Қодирали одатига кўра эрта уйғонди, нонуштани ҳам чала-ярим қилиб, йўлга отланди. Тўла мамнуният билан троллейбус тўхташ жойига борар экан, бугунги режаларини яна бир бор кўз олдидан ўтказар, кайфияти соз кўринарди.

У остановкага етиб келганида эрталаб соат 7 бўлганди. Қиш изғирини қулоқ ва бурунни чимчилар, ҳаво ҳийла совуқ эди. Узоқдан электр чироқлари милтиллаб кўринган троллейбус тўхтамай ўтиб кетди. Бироздан кейин иккинчиси келиб тўхтади. Лекин унга чиқишнинг иложи бўлмади. Яна ўттиз минутлар чамаси ўтгандан сўнг келган троллейбусга бир амаллаб чиқиб олди. Троллейбуснинг ичи шундай тиқилинч эдики, мўлжалланган жойда тушиш амри-маҳол, ишга, ўқишга шошилаётган йўловчиларнинг асабийлашган муомаласи, оломон орасида қисилган аёллар ва болаларнинг йиғисидан ҳанг-манг бўлган ва ярим «пачоқ» ҳолда Бешёғочда троллейбусдан тушди. Энди медицина институтига етиб олиш учун 4-трамвайни кутиши керак.

Трамвай тўхташ жойи худди ҳозиргина кинодан чиққандек одамлар билан лиқ тўла. Тўплэнганлар томонидан шаҳар транспорти трестлари раҳбарларига айтилаётган ҳақли таънаю, эътирозларнинг гувоҳи бўлган ҳолда роса ярим соат трамвай кутди. Бунинг устига «ҳолинг қалай?» деб кесатгандай қаторасига учта 1-номерли трамвай ўтиб кетди. Кута-кута энди 4-трамвайга етишганда қай кўзи билан кўрсинки, учта вагондан иккита вагонга тушиб қолган трамвай одамга тўлиб-тошган, айрим «довюраклар» трамвайнинг зинапоясидагина эмас, вагонлар ора-боғламаларга, орқа прицепга осилишган эди. Фақат беш-олти «ботир юрак» харсиллаб «ўрмалаётган» ана шу «бемор» трамвайга осилиб олди. Қолганлар яна алам тўлқинида азоб чекишни давом эттирдилар. Соат саккиздан ошиб кетса ҳам ярим йўлда саросималаниб қолган ва қўл узатса етгудек ТошМИга етолмай турган Қодиралининг шошилишига ва ўта асабийлашувига сабаб бор эди.

Ахир соат тўққизда институт аудиториясида уни кутган уч юздан ортиқ студентга лекция ўқиши кераккуǃ Наҳотки уч юз студент соат тўққизга етиб келса-ю, биргина «домла» кечикиб келсалар.

Қодирали Беруний майдонидаги енгил таксилар тўхташ жойига ўтди. Ишнинг бир юришмаса аксига олаверганидек, ўн минут кутди, на енгил машина тўхтади ва на автобусга чиқа олди.

Қодиралининг асабийланиши ниҳоясига етиб, унинг ғазабдан гавдаси бўшашиб қалтирай бошлади. Шундан сўнг у тўғридан-тўғри майдон чорраҳасида турган милиционерга мурожаат қилди:

— Ўртоқ милиционер, мен ТошМИда дарс бераман. Мени ҳозир шу минутда уч юз талабам кутмоқда. Лекциянинг эса бошланишига йигирма минут қолди, шошилинч ёрдам беринг, илтимос...

Милиционер ҳам ўзи ачишиб турган ярага туз сепиш қабилида деди:

— Ухлаб қолибсиз-да, оғайни, умуман сиз врачлар уйқуга ихлос қўйган одамларсиз. Ҳа, майли бир илож қилармиз.

Икковлон кўпгина машиналарни тўхтатдилар, лекин фойдаси бўлмади. Шоферлар худди ўзаро келишиб олишгандек, «ишга шошилиб турибман» деб газни босиб жўнаб кетаверишди. Инсофли такси шоферларидан бири келиб қолди.

— Хоҳласангиз машинага ўтиринг, аввал машинадаги йўловчиларни Чилонзорга олиб қўямиз, сўнг ТошМИга учамиз, — деди.

«Домла» ноиложликдан машинага ўтирди. Бироз енгил тортди, лекин уни навбатдаги тасодифлар кутарди. Чилонзор йўлидаги иккинчи кўприкда юзга яқин автомашиналар қатор-қатор ҳаракатсиз туриб қолган эди.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ ДИҚҚАТИГА

Ниҳоят Чилонзор марказига етиб келдилар. Кўча ҳаракати қоидасини бузиб, ҳар чорраҳада фалокат юз беришига тик юзланган ҳолда соат тўққизда ҳам ақлан, ҳам жисмоний чарчаган шофер ва Қодирали ТошМИга етиб келишди. Шофер ҳақли ва ўринли равишда: «Мулла ака, бу «космик рейс» бўлди, мен энди тўппа-тўғри ҳаммомга бориб, бир терламасам бўлмайди, сизни эса билмадим» — деб кулди. Сувга тушган нондек бўшашган, кўзлари олазарак Қодирали лекция залига кириб келди, унда кечаги ва эрта саҳардаги хурсандлик аломатидан, илиқ режалардан асар ҳам қолмаган эди.

Ҳурматли газетхон, андак эзмалик бўлса ҳам биз Қодирали саргузаштини батафсил ҳикоя қилдик.

Афсуски, бундай кўнгилбузар ҳолат фақат трамвай хизматидагина эмас, халққа хизмат қилиш учун мўлжалланган барча турдаги транспортларда мавжуд. 10-маршрут билан қатнайдиган автобусни роппа-роса 40 минут совуқда кутгандан сўнг аранг чиқиб олдик. Автобус ичида одам кўплигидан оёғимизни полдан узсак йиқилмай — «муаллақ» туравердик. Қўлларимизни қандай кўтариб кирган бўлсак, шундай кўтарилганича қолаверди. Пастга туширишнинг иложи йўқ эди. Бир неча тўхташ жойидан ўтиб, одамлар салгина сийраклашгандан сўнг чўнтакка қўл солиб пул чиқаришга ва билет олишга имкон топдик.

— Биродар, нима учун автобусларнинг сони камайиб қолди, авваллари тез-тез келиб турарэди-ку? — сўрадик шофердан, у:

— Ўзига-ўзи хизмат қилиш системасига ўтганимиздан сўнг айримлар билет олмай қўйди. Автобус парки эса молия планини бажара олмай қолди. Шунинг учун автобуслар сони камайтирилган. Демак, айб йўловчиларда, — деди.

Оғзига кучи етмаган айрим транспорт ходимларининг бу баҳонасини қандай тушунсак экан. Бу пассажирларга туҳматдан бошқа нарса эмас-ку. Бизнингча, транспортларда ўзига-ўзи хизмат қилиш системаси тўла ўзини оқлади. Айримларни ҳисобга олмаганда йўловчилар бу юксак ишончга лойиқдирлар. Фикримизча, шаҳар транспортининг бундай ёмон хизматига сабаб билетсиз юрувчилар эмас, мазкур транспорт идоралари раҳбарларида шу соҳани яхшилаш учун хоҳиш-истак етишмаслигида.

Шерқомат, мард ва жонимиздай азиз, азамат шаҳримиз Тошкент табиий офат зарбаларига зўр бардош берди. Шу оғир дамларда шаҳримиздаги ёш боладан тортиб нуроний кексагача, генералдан тортиб касал ётган беморгача — ҳамма-ҳамма ўзига хос қаҳрамонлик кўрсатди. Бу, ажойиб совет халқига хос фазилат. Табиий офат ишимизга, турар-жойларимизгагина эмас, соғлиғимизга ҳам салбий таъсир кўрсатди. Аммо мард тошкентликлар янги шаҳарни бунёд этиш йўлида улуғ Советлар давлатининг барча халқлари вакиллари билан бутун бир оила бўлиб, астойдил меҳнат қилмоқдалар. Бинобарин, шаҳримиз кўчаларидаги қатновнинг ортиб бориши, транспорт ҳаракатида бир қатор қийинчиликлар туғилиши табиий.

Лекин кейинги вақтларда Тошкентда троллейбус ва трамвайлар, автобус ва енгил таксилар қатнови ҳаддан ташқари ёмон аҳволга тушиб қолгани жамоатчиликни ҳайратга солмоқда, ташвишини орттирмоқда.

Ушбу мақола муаллифлари охирги икки ҳафта ичида шаҳримизнинг Бешёғоч, Навоий театри, Дизельная деб номланувчи транспорт. Тўхташ жойларида йўловчиларнинг эрталаб 30-40-50 минутлаб 4-трамвайни кутиб интизорликдан тоқатлари тоқ бўлгач, пиёда ишга, ўқишга кетганликларига гувоҳ бўлдилар. Эрталаб соат саккиз, саккиз ярим ўртасида одамлар айни ишга отланган вақтда ўчакишгандек трамвай қатнови жуда ёмон бўлиб кетади.

Айтингчи, нима учун трамвай ва троллейбус трестлари раҳбарлари, автобус паркларининг бошлиқлари эрталаб шаҳарнинг ҳамма жойида транспортни бетоқатлик билан кутаётган, совуқда қийналиб, асабийлашган, трамвай ва троллейбуснинг томларигача чиқиб олган, узоқ масофаларни пиёда ўтишга мажбур бўлиб ўқишга, ишга кечикаётган, изтироб чекаётган юз минглаб кишиларга бефарқ қараб туришлари керак? Бу аҳвол раҳбарни ташвишга солмаса, у қандай раҳбар бўлдиǃ Нима учун Иттифоқимизнинг бошқа шаҳарлари: Москва, Ленинград, Киев ва бошқа республикаларнинг марказий шаҳарларида транспортлар қатновида темир интизом бор-ку, бизда бу нарса ўзибўларчиликка тушиб қолган? Нима учун бу шаҳарларда транспортлар қатнови интервали секундлар ва узоғи 3-5 минутлар билан ўлчанади-ю, Тошкентда бу муддатлар соатлар билан ўлчаниши керак?

Ахир, ҳали қорли, ёмғирли, тийғаноқ кунлар олдимизда. Шунақа кунлар келганида ҳолимиз нима кечади?

Эҳтимол, шаҳар транспорти ташкилотлари раҳбарлари бизга: «Нима, Тошкентга яқинда келганмисиз, ер тебранишлари оқибатида содир бўлган камчиликлардан бехабармисиз», — деб жавоб қилишлари мумкин. Йўқ, ҳаммасидан хабаримиз бор. Аммо бу жавоб ўйлаймизки, ҳеч кимни қониқтирмайди.

Тошкент шаҳрида жамоат транспорти қатновини яхшилаш ва тартибга солиш масаласига юқори раҳбар ташкилотларимиз алоҳида эътибор бераётганликлари ва бу борада махсус қарор ҳам қабул қилинганлигига қарамай аҳвол ўша-ўша, ўзгаришсиз қолиб келмоқда. Ажабо, бундай қарор ва кўрсатмаларни нега бажармай келмоқдалар? Шунинг учун биз бу мақолани ёзишга отланар эканмиз, уни ақл-идрок торозисида узоқ салмоқлаб, қалбимиз амрини қоғозга туширдик. Мавжуд трамвай, троллейбус, вагонларнинг, автобусларнинг паркларда ишламасдан бекор туриб қолаётганига қандай сабаб бор экан? Ана шуларни билишни истардик. Шундай масъулиятли участкада ишни барбод қилаётган беғам, бефаросат ходимларни излаб топилса уларни «кароматлари»га яраша «мукофотланса» транспорт иши яхшиланиб кетса керак деган умиддамиз.

Назир САФАРОВ,
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, ёзувчи.

Ҳаким ЗОҲИДИЙ,
Медицина фанлари доктори, профессор.

Атаулла ОҚИЛОВ,
медицина фанлари кандидати, доцент.

Халқаро аҳвол

САМАРАЛИ ҲАМКОРЛИК

ДЕҲЛИ. (ТАСС). Ҳиндистон саноат министри Д. Сандживайя иштирокида Котадаги давлатга қарашли аниқ приборлар заводининг механика цехи расмий суратда ишга туширилди. Совет Иттифоқининг иқтисодий ва техника ёрдами билан қурилаётган бу завод ўз маҳсулотини Ҳиндистон саноатининг турли тармоқларига, шу жумладан, Ҳиндистон металлургиясининг гигантларидан бири бўлган Бокаро металлургия заводига етказиб беради. Кота заводи қурилиб битказилгандан кейин йилига 500 мингтадан кўпроқ ҳар хил приборлар ишлаб чиқаради.

СОВЕТ ЭКОНОМИКАСИ ТОБОРА ЮКСАЛМОҚДА

КАНБЕРРА, (ТАСС). Австралиянинг эрталабки ҳамма газеталари СССР Олий Совети сессиясининг бориши тўғрисидаги фикрларни босиб чиқардилар.

«Острелиен» ва «Дейли Телеграф» газеталари Н. К. Байбаков ва В. Ф. Гарбузов докладларини батафсил баён қилиб берадилар. Бу газеталар кўзга яққол ташланадиган ўринларда босиб чиқарилган ўз хабарларида СССР да саноат ва қишлоқ хўжалиги маҳсулоти ўсганлигини, миллий даромад кўпайганлигини, мамлакатимиз меҳнаткашларининг моддий фаровонлиги ошганлигини, меҳнат унумдорлиги кўпайганлигини маълум қиладилар. «Дейли телеграф» газетаси телевизорлар, кир ювиш машиналари ва холодильниклар ишлаб чиқариш кўпайганлиги тўғрисидаги маълумотларни келтиради.

МИЛЛИЙ ОЗОДЛИК УЧУН КУРАШНИ КУЧАЙТИРИШ КЕРАК

ГАВАНА. (ТАСС). Африка, Осиё ва Латин Америкаси халқлари бирдамлиги ташкилотининг ижроия секретариати хитобнома тарқатди. Бу хитобнома 1967 йил 3 январдан 10 январгача Африка, Осиё ва Латин Америкаси халқларининг озодлик кураши билан халқаро бирдамлик ҳафтасини ўтказишга даъват этади.

Кейинги йилларнинг тажрибаси, дейилади хитобномада, революцион ҳамлани империалистлар ҳамласига қарама-қарши қўйишдан бошқа йўл йўқ эканлигини халқларга кўрсатиб берди. Бир хил мақсадлар учун курашаётган барча қитъалардаги курашчиларнинг ягона революцион стратегиясини вужудга келтириш, уларнинг бир-бирларига берадиган мададлари озодликка олиб келадиган бирдан-бир йўлдир.

Хитобноманинг охирида Африка, Осиё ва Латин Америкасида миллий озодлик курашини кучайтиришга даъват этилади.

Мерганларча отилган ўқ билан

ХАНОЙ. (ТАСС). 15 декабргача аниқланган маълумотларга қараганда, Вьетнам Демократик Республикасининг ҳаво ҳужумига қарши мудофаа қисмлари ва республика аҳолиси Вьетнам Демократик Республикаси территорияси устида шу вақтгача 1612 америка самолётини уриб туширганлар. Вьетнам информация агентлиги шу тўғрида хабар қилди.

Совет ускуналарини етказиб бериш тўғрисида битим

ДЕҲЛИ. 16 декабрь. (ТАСС). Патна шаҳрида Ҳиндистоннинг Бихар штати ҳукумати вакиллари билан Совет ташқи савдо ташкилотлари вакиллари ўртасида жами 20 миллион рупий миқдорида Совет ер қазиш — қурилиш ускунлари — бульдозорлар, самосваллар, кранлар, экскаваторлар ва бошқа машиналар етказиб бериш тўғрисида битим имзоланди.

Бу қурилиш ускуналаридан Дамодар дарёсида йирик тўғон қуришда фойдаланилади.

● Автомобиль саноати социалистик Югославия экономикасининг энг ёш тармоқларидан бири ҳисобланади. Халқ ҳокимияти йилларида асос солинган автомобиль машинасозлиги кейинги вақтларда тез ривожланмоқда. Югославия Федератив Социалистик Республикаси автомобиль саноати ишлаб чиқараётган маҳсулотларга халқаро бозорларда талаб катта. Суратда: Крагуевацедаги Югославияда энг йирик «Црвена Застава» автомобиль заводи цехида.

ТАСС фотохроникаси.

КАШАНДА ҚУЁНЛАР

Кашанда бўлиб қолган қуёнлар кунига тўққизта папирос чекишни ўзларига «норма» қилиб олишди. Қуёнларга папирос чекишни ҳайвон ўргатувчи мутахассислар эмас, балки Грузия соғлиқни сақлаш министрлигига қарашли онкология илмий тадқиқот институтининг ходимлари ўргатишди.

Илмий ходим П. Краснянская ўтказаётган бу тажрибанинг мақсади папирос чекувчиларнинг нафас олиш йўлларида бўладиган ўзгаришларни ўрганишдир.

Папирос чекиш дастлаб қуёнларга сира ёқмади. Папирос тутатиб қўйилган махсус ниқобни қуёнларга кийдириш жуда мураккаб иш бўлди. Лекин қуёнлар тез орада одатланиб қолишди, ўзларининг ҳар кунги нормаларини бемалол «чекадиган» бўлиб қолишди, ҳатто папирос кечиктириб бериладиган бўлса, безовталикка ҳам тушадиган бўлиб қолишди.

Ю. ГОЛЬДМАН.
(ТАСС мухбири).

Тбилиси шаҳри.

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

ТУТИ ҚАЙТА ТАРБИЯЛАНДИ

Пабло деган қора тўти ўзининг сўкағонлиги билан атрофдагиларнинг жонига тегди. Аммо унинг эгаси — киевлик врач Т. Морозова — тўтининг сўкағонлик одатини тарк қилдиришга муваффақ бўлди.

Пабло бундан икки йил муқаддам Одессадан сотиб олинган эди. Тўти Одессага келгунча планетадаги деярлик ҳамма давлатларнинг кемаларида сузиб юриб, жаҳоннинг кўпгина шаҳарлари ва портларини кезиб чиққан эди.

Пабло инглиз, грек, испан ва рус тилларида қирққа яқин гап ўрганиб олди. Аммо тўти айтаётган ҳамма сўзларнинг фақат айримларинигина қоғозга ёзиш мумкин бўларди, чунки у ўрганган сўзларнинг ҳаммаси ҳақорат сўзлари эди.

Тўтини «қайта тарбиялаш» секинлик ва қийинчилик билан борди. Тўтининг эгаси ҳар кун икки соат у билан шуғулланарди. Шу тариқа тўти ёмон сўзларни айтишни аста-секин унута бошлади. Шунда ҳам баъзан у болхонадор қилиб сўкиб қоларди. Уйда бир неча киши тўпланиб қолса, ёки ванна хонанинг жўмраги очиб қўйилса, Пабло сўкинишга тутинарди. Уйда сершовқин улфатлар пайдо бўлиши тўтига ўзининг илгариги хўжайинлари бўлган денгизчилар базмини, сувнинг жилдираб оқиши эса денгиз тўлқинларининг шовқинини эслатса керак.

Энди Пабло сира сўкмайдиган бўлиб қолди.

А. ОХМАКЕВИЧ.
(ТАСС мухбири).

Киев.

ГАЗЕТА ХОДИМЛАРИНИНГ СЕМИНАРИ

Яқинда Тошкент область партия комитети, Ўзбекистон журналистлар союзи Тошкент область бўлими ва «Тошкент ҳақиқати» газета редакцияси район газеталарининг редакторлари, редактор ўринбосарлари ҳамда масъул секретарларининг бир кунлик семинарини ўтказди.

Семинарда «Совет ҳокимиятининг 50 йиллиги ва матбуот вазифалари» деган темада Ўзбекистон журналистлар союзи Тошкент область бўлимининг раиси, «Тошкент ҳақиқати» газетасининг редактори ўртоқ А. Исмоилов доклад қилди. Шунингдек семинарда «Тошкент ҳақиқати» газетаси қишлоқ хўжалиги бўлимининг мудири С. Маҳкамов «Янги беш йиллик ва матбуот», саноат бўлимининг мудири М. Мирҳамидов «Газетада саноат ва транспорт темаси», партия турмуши бўлими мудири Т. Мирҳодиев «Ўзбекистон КП Марказий Комитети V пленуми қарорлари асосида партия ҳаётини ёритиш масалалари», газета масъул секретари Р. Умаров «Газетани безаш», адабиёт ва санъат бўлимининг мудири Н. Эгамназаров «Район газеталарида адабиёт саҳифаси», адабий секретарь Н. Тошпўлатов «Газета тили ва услуби» темаларида суҳбат ўтказдилар.

Шунингдек семинарда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Матбуот давлат комитетининг инженер-технологи В. Козак ва Тошкент область матбуот бош қармасининг бошлиғи Қ. Узоқов ўртоқлар ҳам газетани полиграфик жиҳозлаш тўғрисида гапириб бердилар.

А. РАҲИМОВ.

ШАҲРИНГНИ СЕВМАЙСАН, ДЕБСАН

Мактубинг қатини то очгунимча,
Юрагим шопириб тошди, Нигорим.
Лаб очиб, гўё бўй уфурди ғунча —
Ўтли нафасингдан баҳр олдим ёрим.

Ҳар сатринг устига кўздан тўкиб нур
«Бораман» сўзингни ахтардим ёниб.

Бил, сенсиз умрни демайман умр,
Қошимга кел, яшайин меҳрингга қониб.

Сен бўлсанг ранжибсан, таънанг ноўрин,
— Мени соғинмайсан, келмайсан, — дебсан.
Қай қизга бергансан юрагинг тўрин —
Е она шаҳрингни севмайсан, дебсан.

Уйналаб ёздингми, айт, паришон ҳол
Ҳижрон онларининг алами билан.
Кўз намингг сиёҳ-у, дилинг бўлиб лол
Тим қора кипригинг қалами билан.

О, билсайдинг, шаҳримни қанча севишим,
Беҳуда ўйлама, бағрим эмас тош.
Гар онам, жаҳонда энг азиз кишим —
Шаҳримга шунчалар бош эгаман, бош.

Онаизор эволам шу ердан олган
Киндигим қони бор, зар тупроғида.
Жонимга қуймалаб меҳрини солган,
Кафтида улғайтган чаман боғида.
Истаса офтобнинг таптини элаб,

Азим биноларнинг ғиштин қуяман.
Мартен печларининг дудини ялаб,
Пўлатдай тобланиб пўлат қуяман.
Дейдилар: қуруқ гап қулоққа ёқмас,
Севгимни сўз билан исботлаб нетай.

Мен унинг ўғлиман, меҳмони эмас,
Чақирса йўлида жон нисор этай.
Сен ўзинг шу шаҳрим гулисан Нигор,
Қалбимни қўлингга бериб қуйганман.

Уқисанг биласан, унда неки бор,
Кўз очиб кўрганим, сени суйганман.
Билим чашмасидан тўйиб шимдириб,
Умидим қўллаган шу азиз шаҳрим.

Зилол сув сингари пишиб тиндириб
Қишлоққа йўллаган шу азиз шаҳрим.
Сўлим ёз бир келиб зумрад қишлоққа,
Полиз, лайкалларим оралсайдинг.
Суқ билан боқиб, эҳ мевазор боққа
Ишкомлар қўйнига мўраласайдинг.

Кўрсайдинг уфқни ўпган даламга
Беқасам дастурхон тўшалганини,
Лиқ тўла ноз-неъмат бунёд этганим,
Орзу-умидларим ушалганини.
Ким севса шаҳримни, айласа обод
Ким сайқал берса-ю, очтирса жамол.

Ким ўзи? Ишчими, меъморми, устод...
Ким шаҳрим минг чандон топтирса камол:
Шунга деб яратдим, шунча бойлигим,
Дилга туг, мен шаҳрим деҳқон ўғлиман.
Ҳа, шундай. Нигорим, қоши ёйлигим,
Шаҳримнинг бир тану, бир жон ўғлиман.
Ҳар сатринг устига кўздан тўкиб нур,
«Бораман», сўзингни ахтардим ёниб.
Кел, бўлгин ҳамкорим, Нигор бир умр,
Сен билан жўш урай, меҳрингга қониб.

Усмон ЖОНГИТОВ.

ТИНГЛОВЧИЛАР МАМНУН

Бундан икки йил муқаддам Тошкентда шаҳар музика маданияти халқ университети ташкил топган эди. Ўтган ўқув йилларида бу маданият ўчоғида юздан ортиқ тингловчи тахсил кўрди.

Яқинда университет навбатдаги ўқув йилини бошлаб юборди. Университет машғулотлари уч йил давом этади. Музика тарихи, опера санъати, болалар музикаси каби темаларда қизиқарли лекциялар ҳам ўтказилади.

Университетнинг биринчи машғулоти музика тарихига бағишланди. Навбатдаги машғулотда музика ҳақида лекция-суҳбат бўлади.

А. АКБАРОВ.

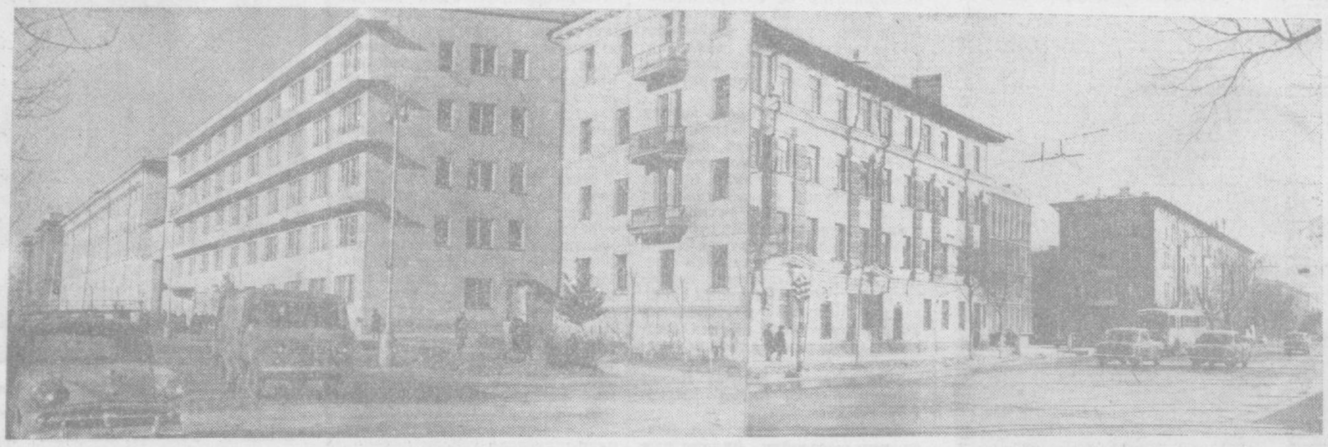

Пойтахт ҳусни тобора очилиб бормоқда. Сиз суратда шаҳарнинг энг гўзал кўчаларидан бири — Глинка кўчасини кўриб турибсиз.

РАДМИРА ТОШКЕНТДА

Радмира Бакочевич Югославиянинг энг машҳур қўшиқчиларидан ҳисобланади. Уни Париж ва Москва, Венеция ва София, Ленинград ва Берлин, Варшава ва Қоҳира олқишлаган. У «Богема» операсидаги Мими, «Фауст»да Маргарита, «Пиковая дама»да Лиза, «Отелло»да Дездемона партияларини ижро этганда ўзининг юксак маҳоратини намойиш қилади.

Радмира Бакочевич бир неча халқаро конкурслар лауреатидир. У жаҳоннинг энг машҳур театри Милландаги Ла Скала театрида ҳам қўшиқлар ижро этган. Югославиялик меҳмоннинг серқуёш республикамизда биринчи бўлиши. У куни кеча «Фауст» операсида Маргарита партиясини ижро этди.

Суратда: Р. Бакочевич Алишер Навоий номли опера ва балет театрида қўйилган «Фауст» операсида Маргарита ролини ижро этмоқда.

Н. Муҳаммаджонов фотоси.

ХУНЗА ХАЛҚИНИНГ СИРИ

Водидаги 200 га яқин хунза қишлоқларининг ҳар бири одатда тошдан ишланган бешта-олтита уйдан иборат. Ҳар бир уйнинг орқасида кичиккина боғча бор. Уй олдида юнонларнинг ҳовлисини эслатадиган майдон бор. Бу хунзалар юнонлардан келиб чиққан, деб ҳисобловчи тадқиқотчилар учун муҳим далилдир.

Хунзалар уйда фақат совуқ қиш кунларида яшашади. Бошқа вақтда оила, чоллар ва болалар ҳам, ҳовлида ёки айвонда ухлашади. Қишда ҳарорат 15 градус совуқ бўлганида ҳам улар музни ёриб сувда чўмилишади. Умуман хунзалар совуққа чидамли одамлар. Улар печкани фақат овқат тайёрлаш учунгина ёқишади.

«Ҳамма болалар сингари хунза болалари ҳам ўйинни яхши кўришади, лекин уларнинг бирор марта ҳам муштлашиши у ёқда турсин, ҳатто уришишганини ҳам кўрмадим. Шунга шубҳа қилмаса ҳам бўладики, деб таъкидлайди Барбер, хунзаларнинг узоқ умр кўришига асосий сабаблардан бири шуки, улар ўз-ўзларини тутабиладилар, бу совуққонлик болалигиданоқ тарбияланади. Тоғ ҳавоси, тўйимли овқат, режим, чиниқиш — булар ҳаммаси жуда муҳим фазилатлар лекин энг кераги уларнинг кишини ҳайрон қоладиган даражадаги хотиржамлилигидир. Масалан, хунзалар оғриқни деярлик сезишмайди. Бола йиқилиб тушиб, қаттиқроқ шикастланса ҳеч йиғламайди. Хунзаларнинг тиши камдан-кам оғрийди (улар тишни ўсимлик пояси билан тозалашади). Оғриқ тишни қишлоқ темирчиси суғуриб ташлайди. Шу вақтда ҳазил-мутойиба қилиш, оғриқни босиб жилмайиш одат бўлиб қолган». Хунзалар мамлакатида семиз кишиларни учратмайсиз. Қўшнилари уларни ҳасад қилиб «қорин солмаган кишилар» деб аташади. Хунза қариялари қаддиларини узоқ вақтгача букмай тик юришади.

«Мен юз ёшга кирган қари чоллар ва кампирларни кўриб ажабланардим, — деб ҳикоя қилади Барбер. — Масалан, бир куни 118 ёшга кирган Ҳайдарбек билан суҳбатлашиб қолдим. У ҳозиргина ўн километрча йўл юриб, тоғдан тушиб келган экан. Унинг кўринишига қараб, бу чол 70 дан ошмаган бўлса керак, деб ўйлайсан. 93 ёшли Раҳмат Али эса менга янгигина туғилган ўғлини кўрсатди. Раҳмат Алининг ўзи деярлик ҳар куни елкасида 40-50 килограмм юк билан 30 километр масофага қатнайди...

Менда шундай тасаввур туғилдики, хунза болалари соғломликда катталардан қолишмайди, улар одатда болаларга хос бўлган касалликлар билан оғришмайди. Ҳатто шамоллаш нималигини ҳам билишмайди».

Маккаррисон ҳам. Белвефер ҳам хунзалардаги бундай соғломлик ва узоқ умр кўриш сири улар қатъий риоя қиладиган овқатланиш интизомида бўлса керак, деб ҳисоблайдилар. Хунзалар доим бир вақтда овқатланадилар, парҳезга риоя қиладилар, бу уларнинг мол гўштини истеъмол қилмаслигида кўринади. Улар асосан сабзавот ва меваларни ейишади. Фақат тоғ суви истеъмол қилишади. На спиртли ичимликлар, на кофе, на тамаки сингари қўзғатувчи воситалардан фойдаланишади.

Улар яшаётган води мевали дарахтларга бой. Ҳосилни йиғиштириб олишгач, меваларнинг бир қисмини қуритиб, қишга ғамлаб қўйишади. Ўрик ва айниқса туршакни ҳатто мамлакатнинг қўшни районларига ҳам олиб боришади.

Кузатувчилар хунзаларнинг узоқ умр кўришини қандайдир сирли, фақат уларгагина маълум бўлган маҳсулотларни истеъмол қилишлари билан тушунтириш мумкин, деб тахмин қилганлар. Масалан, хунзалар «тоғ асали» тайёрлаш сирини билишади, деб санашади. Мазаси аччиқроқ бўлган қиёмга хунзалар пишлоқ ва сут қўшишар экан. Қиём тоғнинг юқори қисмларида ўсадиган қўзиқорин ёки йўсиндан тайёрланади. «Тоғ асали»ни тайёрлаш сирини води аҳолиси шу топгача яшириб келади. Олимларнинг тахмин қилишларича, бундай сеҳрли қиём хунзаларни касалликдан асровчи махсус хусусиятларга эга бўлиши мумкин.

Ноэль Барбер «тоғ асали» тўғрисида ҳеч нарса демайди. Лекин у яна бир ажойиб шарбат тўғрисида хабар беради.

Бир куни уни хунза ўз уйига таклиф қилган. Бу ерда уй бекаси «сеҳрли суюқлик» (Барбер шарбатни шундай деб атайди) тайёрлаётган экан. Уй бекаси икки ҳовуч туршакни талқон қилиб, унга сув қўшган. Кечаси билан шарбат қуюлган Эрталаб у билан Барберни меҳмон қилишган. Барбер ана шундай шарбатдан икки стаканини ичиб, ўзини жуда бардам ҳис қилган, қорни ҳам бирпасда тўйган.

Мэр саройида Барберни ўрикдан тайёрланган вино билан меҳмон қилишган. Ўрик мағизи шарбатнинг ҳамма турларида ишлатилади. Бундай нозик мағизларни хунзалар истеъмол қилишар ёки уни эзиб, ёғ ҳам олишар экан. Қариган ўрик дарахтларини бу ерда ўтин қилишади, негаки, водида ёқилғи кам. Ўрик мағзидан олинган ёғ хунза хотин-қизлари учун ягона пардоз-андоз воситаси саналади. Худди шу ёғ билан улар ўзларининг кумуш безакларини ярқирагунча тозалаб-артиб туришаркан. Қишда эса улар туршакни ва мағизни сувда қайнатиб, бундан нон тайёрлашади. Шарбатни эса ҳар куни эрталаб туриб ичишга одатланишган.

Боғларда мева пишмайдиган пайтни хунзалар «оч баҳор» деб аташади. Уч-тўрт ой давом этадиган бу вақтда хунзалар ўрик шарбати ёки бошқа қуритилган мева ва тоғ сувидан тайёрланган шунга ўхшаш шарбатни истеъмол қилишади. Ҳўл мевани улар одатда пўчоғи билан еяверишади. Ноэль Барбер бундай деб ҳикоя қилади: у мэрнинг уйида меҳмон бўлганида олхўрининг пўчоғини ажрата бошлаган. Буни кузатган мэр, жуда хушмуомала ва осойишта бу одам, ўзини зўрға тутиб ўтирган. Хунзалар сабзавотни ҳам худди шундай истеъмол қилишади — сабзавотни одатда жуда оз сув қўшиб қайнатиб ичишади. Хунзалар донни қўлда янчишади. Лекин сув тушадиган жойларда кичик тегирмонлари ҳам бор. Тегирмони бўлмаган кишилар буғдойни ун қилиб бергани учун доннинг 40 процентга яқинини тегирмон ҳақига беришади. Улар қорароқ ундан нон ёпишади. Эчки ва сигир сутини хунзалар фақат янги соғилганида ичишади. Ундан пишлоқ таёрлашади.

Мана буни еб кўринг, — деган бир куни мэр Барберга юмшоқ пишлоқнинг бир бўлагини узатиб. — Бу пишлоқни ўн уч йилдан бери асраяпмиз. Баъзан уни йигирма йилдан кўпроқ вақтдан кейин ҳам истеъмол қилаверамиз...

Г. ЕРЕМИН.

(«Вокруг света» журналидан).

Русчадан И. СУЛТОНОВ таржимаси.

(Охири. Боши газетанинг 17 декабрь сонида).

Пойтахтнинг Куйбишев номли майдонида янги китоб магазини очилди. Бадиий, сиёсий, техника, медицина ва бошқа бўлимларга эга бўлган бу магазинда истаган китобингизни ҳарид қилишингиз мумкин. Суратда: магазиннинг сиёсий адабиётлар бўлимида.

И. Глауберзон фотоси.

ОНАИЗОРИНИ УНУТГАНЛАР

Дунёда шундай бир гўзал ва азиз бир зот борки, биз ундан ҳамиша қарздормиз. Бу зот — онадир.

Николай ОСТРОВСКИЙ.

Биз ҳовлига кириб борганимизда она айвон устунига суянган ҳолда хаёл суриб ўтирарди. Чеҳраси сўлғин кўзларида нам. Бу табаррук зотнинг кўнглига ким озор бердийкин?

Элликбеш-олтмиш ёшлар чамасидаги бу нуроний онадан ҳол-аҳвол сўраймиз, кўнглига таскин берамиз.

— Ҳозиргина суддан келиб ўтирувдим...

Шарофат холанинг ўпкаси тўлиб, ортиқча гапиролмади. Кўзларида аччиқ ёш томчилари кўринди. Изтиробдан оёқлари дармонсизланди, кўзларига рўмолини тутди. Кўнгли бироз бўшагач, дарди-ҳасратини варақлади.

— Қариган чоғимда ўғилларим суянчиқ бўлишар, деб умид қилгандим... Улар ҳолимдан хабар олмай қўйишди. Катта ўғлим Зайниддин бола-чақали. Участкаси кўчамизнинг у бетида. Шаҳарда, дўконда ишлайди. Ўзига тўқ. Аммо, шу кунгача онам борку деб бирор марта йўқлагани йўқ. Онаизор, ўзидан тиниб-тинчиб ўтирганидан хурсанд эдим. Ундан таъма қилмасдим. Гапнинг сираси рўзғорим бут эди, куч-қувватим бор эди. Колхозда ишлардим. Кичик ўғлим Ҳусниддин шоферлик қилиб, тирикчилигимга қарашиб турарди. Бурно йили уни уйлантирдим, уйимнинг тўрини бердим. Бир-икки йилдирки, касалманд бўлиб қолдим: кўзим тинади, тинкам қурийди, ишлашга мадорим йўқ. Шундай пайтда иккала ўғлим ҳам мендан юз ўгирди. Мана, бир йилдирки, ёрдам беришмайди. Зайниддиннинг олдига борсам дағдаға қилади. Ҳусниддин бўлса, кўксимдан итаради...

Жабрдийда онанинг ҳасрат дафтаридан юмшоқ сатрларни келтирдик. Ҳаяжон ва изтироб қуршовида айтилган, инсон бужудини тўлқинлантирувчи аччиқ ҳақиқатни тошюрак Зайниддин билан Ҳусниддиннинг виждонига ҳавола қилишни лозим кўрдик.

Дарҳақиқат Шарофат хола Эргашева кўп марта ўғилларидан ёрдам сўраган. Ҳеч бўлмагач, қишлоқ аҳлига, ўғилларнинг иш жойларига бориб мурожаат қилган. Ноқобил фарзандлар ҳеч кимнинг гапига қулоқ қоқишмаган. Ниҳоят, кўпчиликнинг маслаҳати билан судга мурожаат қилган. Калинин район халқ суди унга Зайниддин ва Ҳусниддин Иброҳимовлардан нафақа ундириб берган.

АХЛОҚ ТЕМАСИДА

Суд қарори Шарофат холанинг юрагига қаттиқ ботади, дилини оғритади. Наҳотки, бутун Ҳасанбой қишлоғида биргина Шарофат холанинг ўғиллари суд орқали ёрдам беришса! Эшитган қулоққа ҳунук эмасми, фарзандлари шаънига доғ эмасми бу! улар таъна ва маломатга қолишмасмикин. Онаизор ана шулар ҳақида ўйлаб, юраги эзилади. «Мен ҳам онаман-ку», деб чуқур хаёлларга ботади.

Зайниддин дунёга келган куни Шарофат хола дунё-дунё қувонган, ширин орзу-умидлар дарёсига чўмганди. Ҳусниддиннинг туғилиши эса, онанинг ширин тилакларига қўш қанот бахш этганди. Қўш ўғиллик она, қандай бахт бу, дерди у ўшанда.

Шарофат хола барча азиз оналар сингари қалб ҳарорати, меҳр чашмасидан сут берди, бир парча гўшт эди улар, бағрига босиб ўстирди. Зайниддин билан Ҳусниддиннинг илк бор ширин тиллари чиққандаги, мурғак оёқлари билан «ғоз-ғоз» тургандаги, тета-поя қилабошлагандаги онанинг қувончини тасвирлаб бўладими!

Ҳусниддин! Тилинг чиққанда онанг бошингни силаб, тўйиб-тўйиб ўпган эди. Сен улғайиб кўчаларга югуриб чиқадиган бўлганингда онанг ҳавотирланиб, орқангдан қолмасди. Ҳа, у сенга тиканни ҳам раво кўрмасди. Сен бетоб бўлган кезларда дардингни олишга тайёр эди, тунлари бошингда бедор эди.

Даҳшатли урушнинг дастлабки йилларида дадангдан қора хат келди. Ўшанда Зайниддин олти ёшда, сен онангнинг қўлида эдинг. Онанг колхозда ишлади. Отасизлигингни билдирмай, қоқилтирмай ўстирди. Сен Совет Армияси сафида хизмат қилиб юрганингда онанг шунчалар соғинардики, кўргиси келиб, сен юрган кўчаларга, майдончаларга чиқиб, изларинг тушган тупроқларни кўзларига суртарди, кийимларингни бағрига босарди.

Сен шуларни биласанми? Йўқ, сен билмайсан буларни. Шунинг учун ҳам онаизорингни унутгансан. Ана шу эзгу умидларни поймол қилгансан. Аммо, онанг бу хотираларини қалбида сақлайди. Шунинг учун унинг юрак-бағри ўртанмоқда. Сени не-не умидлар билан катта қилгунча, ҳаётга йўллагунча унинг юзларини ажин босди, сочлари оқарди, ахир. Сен мўътабар онанг олдидаги муқаддас бурчингни адо этиш ўрнига, у билан судлашдинг. Ҳа, сени тўққиз ой раҳмида кўтариб, тунлари уйқу роҳатини, кунлари ҳаловатини билмай, аллалаб ўстирган меҳрибонинг билан судлашдинг! Бу — инсон деган номга ёт бўлган тубанлик эканини, фарзандлик шаънига иснод эканини биласанми?! Бу гаплар аканг Зайниддин учун ҳам тааллуқли.

Зайниддин! Ўйлаб кўр, ўғил-қизларинг бор, ҳаммасини жонингдан севасан. Уларни доим кўз ўнгингда тутасан. Дунёда нимаики яхшилик бўлса, шуларга бўлсин дейсан. Бу яхши одат, албатта! Лекин онангнинг оқ сутини оқламаётганингни биласанми?

Қишлоқ аҳолиси сизларни ўртага олиб, «онабезорилар» деб нафратланишса, ўшанда яна ҳар хил сабабларни рўкач қиларсизлар. Йўқ, ҳамманинг онаси бор, ҳамма ўз онасини севади. Инсоннинг энг яхши фазилатлари онага бўлган муҳаббатидан бошланишини одамлар яхши билишади.

Зайниддин ва Ҳусниддин! Сизлар онангизга суд қарори билан нафақа тўлаяпсизлар. Фарзандлик бурчини бажонидил бажармаган бундай фарзанд чашмадаги зилол сувга тупурган кишилар сингари одамлар кўзига ҳунук кўринади. Ундан ҳамма нафратланади. Аччиқ бўлса ҳам, ниҳоят шуни айтмоқчимизки, сизлар онангизнинг орзу-ҳавасини, тилак ва интилишларини, меҳнат заҳматини тилка-пора қилган, нозик юрагини бешарм яралаган тошқалбли фарзандларсиз!

М. ИБРОҲИМОВ,
Ш. КУЗАНБОЕВ.

Йўлдош шаҳарча Сергелида янги универмаг иш бошлади. Суратда: универмагнинг пойафзал бўлимида савдо пайти.

М. Нуриддинов фотоси.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

18 ДЕКАБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 10.30 — **Физкультура.** 10.55 — **Мушук уйи** (болалар учун мультфильм. 11.16 — **Колокольчик** (пионерлар клуби), 11.55 — К. Чуковский. **Рус тили маданияти ҳақида,** 12.20 — **Қандай қилиб бир мужик икки генерални боққани,** 12.50 — **Верховинанинг қўшиқ ва рақслари.**

Ўзбек тилида: 13.50 — **Қувноқ минутлар** (мактаб ўқувчилари учун), 14.20 — **Жўра** (бадиий фильм), 17.00 — **Сенинг кунинг** (болалар учун), 17.25 — **Телевизион янгиликлар,** 17.40 — **Пионер прожектори.**

Рус тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар,** 18.15 — **Яширин фронт** (телефильмнинг 5-серияси), 18.45 — **Лондондаги концерт.** 19.25 — **Эртаги кун программаси.**

Ўзбек тилида: 19.30 — **Муқимий номли театр спектакли.**

Рус тилида: 22.30 — **Новости дня киножурнали ва Пьер — милиция ходими** (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 18/XII да кундуз **Семурғ,** кечқурун **Евгений Онегин.**

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 18/XII да кундуз **Қотил,** кечқурун **Қутлуғ қон.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 18/XII да кундуз **Бағри тош,** кечқурун **Нурхон,** 19/XII да **Тошболта ошиқ.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Йиртқич ҳайвонларни ўргатувчи **Иван Рубан, ўзбек цирк коллективи ва қизиқчилар группаси.**

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРГА
район кассирлари (ишбайга), саҳна ишчилари, дурадгорлар, инженер-электрик, саҳна машинисти, электр ёритувчилар, декоратор-рассомлар, ёрдамчи ишчилар
КЕРАК
Театрнинг кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин.

ИШГА ТАКЛИФ:

«УЗТРАНССПЕЦСТРОЙ» ТРЕСТИГА
иқтисодий ишлар бўйича экономист, бухгалтер, экспедиторлар, товароведлар, русча машинисткалар, электросваркачилар, юкчилар
КЕРАК
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Навоий кўчаси, 10-уй.

«ОТДЕЛСТРОЙ» 1-ТРЕСТИНИНГ 35-ҚУРИЛИШ БОШҚАРМАСИГА
бинокор-инженерлар, бухгалтер, ишчилар, сувоқчилар, оқловчилар, пардозловчилар, дераза ойналари қўювчи ва ёғочсозлик усталари
КЕРАК
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Чилонзор массиви, Пионер кўчаси, 26-уй, кадрлар бўлими.

«Главстройиндустрия»нинг Тошкентдаги
1-РЕМОНТ-МЕХАНИКА ЗАВОДИГА
токарлар, автогенчи-газорезчиклар, газрезчик шогирдлари, йиғувчи слесарлар, металл конструкциялар тайёрловчи слесарлар, слесарь шогирдлари, технология ускунасини ремонт қилувчи слесарлар, қолипчилар
КЕРАК
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Володарский кўчаси, 2-уй (4-автобуснинг «РМЗ» остановкаси). Телефон 6-09-56, 6-09-43, 6-09-53.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 14137.
ИНДЕКС 64970.
Г—1266.